

NOVADNIEKS

PREIĻU RAJONA LAIKRAKSTS

● Sestdiena, 1996. gada 7. septembris

● Nr. 66 (6687)

Mājup ar prezidenta kausu

un Teodors Ildens (85 gadi), kā arī zēni un meitenes, kuri dzimuši 1981. gadā un jaunāki. No mūsu komandas šeit startēja trīs jaunieši.

Varakļānos uz starta pulksten 11.00 noštājās vairāk nekā 100 dalībnieku.

Šogad brauciena garums bija 65 kilometri, jo, lai nokļūtu pie finiša, ap Madonu nācās braukt pa apvedceļu. Pirms Madonas bija vairāki gari pacēlumi, kuri prasīja daudz spēka, jo saulīte arī bija pašā zenītā. Kopumā no septiņām dažādām pilsētām dažāda garuma distancēs uz Madonu devās 400 dalībnieku.

Preiļu ārste Irēna Petrāne, kā arī Santa Čingule un Laura Pliča savās vecuma grupās ierindojās godpilnās trešajās vietās. No vīriešiem vislabākie rezultāti bija A.Žugrim — 12. vieta. Kā gandarījums mūsu kopīgajiem pūļiem bija Madonas estrādē Latvijas Valsts prezidenta Gunta Ulmaņa pasniegtais kausis Preiļu slimnīcai kā viskoplāk pārstāvētajam kolektīvam 6. Latvijas Vienības velobraucienā. Mūsu komandā bija 18 velobraucēji. Katrs, kurš veica distanci, saņēma riteņbraukšanas federācijas piemiņas medaļu.

Par iespēju piedalīties šajā velobraucienā paldies jāsaka arī mūsu labvēļiem — Unibankas Preiļu filiālei, kā arī firmas «Foto Maks» Preiļu filiālei.

Arvīds Sondors,
organizators

Attēlos:

● **preiļiešu komanda pēc finiša;**
● **Preiļu komandas ātrākā velobraucēja Irēna Petrāne.**

Igora Pliča foto

Klāt — dzejas dienas

Cāļus skaita rudenī, kartupeļu arodus un ābolu grozus tāpat, un nu arī par jaunajiem dzejoļiem lasītājiem dzejnieki stāsta rudenī. Preiļu rajona kultūras dzīves organizētāji apņēmības pilni šo iespēju — dzejniekiem tikties ar lasītājiem — sagādāt. 12. septembrī rajonā paredzētas dzejas dienas. Pulksten 12.00 dzejnieku grupu — Andri Vējānu, Uldi Ausekli, Valdi Rūmnieku, Andri Pētersonu, Inesi (pseudonīms), mākslinieci Anitu Paegli, izdevniecības «Garā pupa» pārstāvjus

uzņems J.Raiņa muzejs Aizkalnē. Šeit ieradīsies arī novadnieks — dzejnieks Antons Kūkojs, ar kuru būs tikšanās ne vien kā ar dzejnieku, bet arī mākslinieku, jo muzejā pašlaik izveidota viņa izstāde «A.Kūkojs dzejo un glezno». Izstādē aplūkojami 30 Antona Kūkoja pasteļi ar Latgales ainavām, portreti.

Dzejas dienu turpinājumā vārda māksliniekus uzņems Preiļu skolas, bet vakarā — rajona centrālā bibliotēka.

L.Rancāne

Kļūdas labojums

«Novadnieka» 4. septembra numurā pieļauta kļūda raksta «Jūrmalas un Valdorfa skolas apmeklējums» virsrakstā. Pareizi jābūt «Jūrmalas un Montessori skolas apmeklējums». Arī tekstā vārda «Valdorfa» vietā jābūt «Montessori».

VIETĒJĀS ZIŅAS

Aizkalnei — krāsu televizors

Latvijas Zemnieku Savienības sponsorētajam konkursam «Sakoptākais Latvijas pagasts» vērtēšanai Latgales novadā no Preiļu rajona bija izvirzīts Aizkalnes pagasts. Tas ieguva trešo vietu. Bet pēc balvas aizkalnieši devās pagājušajā sestdienā uz Viļāniem, kur Lakstīgalu salā tika sumināti skaistāko sētu turētāji. Aizkalnes delegācija uz Viļāniem devās pagasta padomes priekšsēdētāja Pētera Rožinska vadībā. Kā balvu par uzvaru konkursā Aizkalnes pagasts saņēma krāsu televizoru «Samsung».

Kinorežisoram Jānim Streičam — 60

26. septembrī uz saviem 60 gadiem atskatīsies latviešu ievērojamākais kinorežisors Jānis Streičs, Latgales dēls, kura dzimtā puse ir Gailīšos. Jāni Streiču tuvu un tālu pazīst pēc viņa lieliskajām filmām. Reti kāds nav redzējis «Mans draugs — nenopietns cilvēks», «Limuzīns Jāņu nakts krāsā», «Cilvēka bērns». Vai kinorežisors savā svētku dienā ieradīsies vietā, kur kārts šūpulis, vai būs iespēja gluži cilvēcīgi viņam paspiest roku, pateicoties, ka ar savu darbu darījis godu Latgalei? Pašlaik no Jāņa Streiča viņa lielās aizņemtības dēļ (top iestudējums) vēl nav saņemta galīgā atbilde, bet Rušonas pagasts, rajona centrālā bibliotēka, Gailīšu kultūras darbinieki ir gatavi ķerties pie darba, ja kinorežisors vēlēšies tikties ar novadniekiem.

L.Rancāne

Vai būs kompromiss starp pilsētas domi un «Preiļu siera»?

Ja Preiļu pilsētas dome nenoslēgs līgumu ar akciju sabiedrību «Preiļu siers» par siera rūpnīcas dzīvojamā masīva apkurināšanu, nami netiks apsildīti. Akciju sabiedrība prasa uzlikt siltuma skaitītājus un kontrolēt ne tikai saražotā siltuma padevi no katlu mājas, bet arī siltuma daudzumu, kas pa siltumtrasēm nonāk līdz namiem. Attiecīgi vārtu aprēķināt un novērst siltuma zudumus trasēs. Vārtu konstatēt iemeslus, kāpēc mājā ir nepietiekams siltuma daudzums un kas pie tā ir vainīgs: siltuma ražotājs vai tas, kas šo siltuma novada līdz namiem, vai arī nama sliktā siltumizolācija.

«Preiļu siers» pieprasa ieskaitīt dotācijas par pagājušo apkures sezonu iedzīvotājiem, kā arī vēlas saņemt starpību starp tarīfos noteikto summu un faktiskajiem izdevumiem, jo pašvaldības uzņēmums «Siltums» šo starpību ir saņēmis no pilsētas budžeta. Akciju sabiedrība grib, lai pilsētas dome sedz īrnieku maksājuma parādus par visu pagājušo apkures sezonu, jo akciju sabiedrība nevar un nedotēs īrniekus, kuri dzīvo pilsētas pašvaldības dzīvojamajā fondā. Tā pieprasa arī segt izdevumus par pašvaldības nopirkta mazuta uzglabāšanu Rušonas bāzē.

Preiļu pilsētas domes izpilddirektors Andrejs Jaunkalns iepriekšminētās akciju sabiedrības «Preiļu siers» ģenerāldirektora Jāzepa Šņepsta prasības komentēja šādi:

— Siltuma skaitītājus nopirksim un tie tiks uzstādīti. Par dotācijām iedzīvotājiem. Preiļu pilsētas dome ir parādā akciju sabiedrībai «Preiļu siers» 6000 latus. Parāds par aizvadīto apkures sezonu ir 3100 latus, pārējā summa — neieskaitītās dotācijas par nākamā apkures sezonu. Tuvākajā laikā norēķināsimies par pagājušo apkures sezonu.

Par starpības starp tarīfiem un faktiskajiem izdevumiem segšanu no pilsētas bu-

džeta lemj dome sēdē deputāti. Dome nav saņēmusi oficiālu pieprasījumu. Ja tāds būs, dome prasību izskatīs.

Iedzīvotāju parādus iespēju robežās sedzam, atbrīvojot akciju sabiedrību no nodokļu maksājumiem. Diemžēl šie parādi ievērojami pārsniedz a/s «Preiļu siers» nodokļu maksājumus pilsētas budžetā. Sakarā ar smago stāvokli budžetā citādi mēs šo jautājumu atrisināt nevaram. Finansiālās grūtības nav tikai a/s «Preiļu siers», tās ir arī pašvaldībai. Par mazuta uzglabāšanu «Preiļu sieram» nauda jāsaņem no pašvaldības uzņēmuma «Siltums».

A.Iļjina

Skola un lūgšanu nams zem viena jumta

Saunas pagastā savulaik būvēja lepnu bērnu dārzu, kas tā arī netika nodots ekspluatācijā. Kādu laiku ēka stāvēja neapsaimniekota. Pirms pāris gadiem tajā Pieniņu Romas katoļu baznīcas draudzes Smelteru ļaudis ierīkoja lūgšanu telpas, bet ēkas pārējā daļa pamazām tika izdemolēta — norauta elektroinstalācija, izdauzīti stikli, sabojātas durvju atslēgas. Pērn par Latgales attīstības programmas līdzekļiem Salas pamatskola ķērās pie šo telpu sakārtošanas skolas vajadzībām. Tika ierīkota centralizēta apkure, sakārtota elektroinstalācija, veikts kosmētiskais remonts. Šogad 2. septembrī šajās telpās mācības uzsāka sākumskola.

Diena sākās ar svinīgo līniju, kurā galvenā uzmanība tika veltīta pirmklasniekiem. Pēc direktores Valentīnas Liniņas uzrunas devītklasnieki pa vienam ievēda pirmklasniekus. Katrs tika nosaukts vārdā un uzvārdā, pateikts, kurš pēc skaita bērns no šīs ģimenes mācās šajā skolā, katram tika veltītas tautasdziesmas.

Pagalma bija izaudzis brīnumkoks ar novēlējumiem ikvienam pirmklasniekam. Bet uz lielā akmens ikviens kopā ar vecākiem aizdedzināja svečīti kā gaismas simbolu, ko gūs šajā skolā. Pēc tam pie skolas tika iedēstīti trīs ozoliņi — no vecākiem, no pirmklasniekiem, no skolotājiem. Vidsmuižas baznīcas prāvests Jāzeps Pujāts uzrunāja bērnus un vecākus, svētīja, pateicās skolai, pagasta valdei, vecākiem, ka šeit ir atrasta iespēja uz nākošajiem desmit gadiem izīrēt telpas katoļu draudzes vajadzībām. Viņš runāja par baznīcas, skolas un ģimenes kopīgo lomu bērnu audzināšanā, uzsvērot, ka vislielākā nozīme tomēr ir ģimenei.

Direktore Valentīna Liniņa pārgrieza lentu jaunās sākumskolas durvis, skanēja zvans uz pirmo stundu. No vecās skolas telpām direktora vietniece Valentīna Pastare un skolotājs Vilmārs Rubenis jaunajai skolai, tās saimei dāvāja maizes klaipu. Prāvests iesvētīja telpas, aicināja uz Dievkalpojumu.

Ar skaistiem vārdiem prāvests Jāzeps Pujāts pie klātesošajiem vērsās Dievkalpojuma laikā. Vārēja saņemt svēto komuniju. Lūgšanu telpas ar vietējo iedzīvotāju nemīgām pūlēm labi iekārtotas, sagādātas svētības visam Krustaceļam, ir biktskrēsls.

Pēc tam notika iepazīšanās ar jaunajām telpām. Šeit mācīsies pirmās četras klases, apmēram pēc divām nedēļām uz šejieni pārcelsies arī virtuve un ēdamzāle, kam pagaidām vēl pietrūkst flīžu. Šeit atradīsies arī darbmācības kabinets. Pārceļoties uz jaunajām telpām, atbrīvotas divas vecās ēkas. Tās varēs izmantot bibliotēkai, arhīvam, noliktavai.

Skolā mācības uzsāka 70 skolēni, darbu — 12 skolotāji.

L.Rancāne

Arī šajā bezdarbnieku pilsētā pietrūkst labu darbinieku...

■ Preiļos, kur liela iedzīvotāju daļa meklē darbu, saņem valsts noteiktos bezdarbnieku pabalstus vai arī jau nesaņem tos, tomēr darbojas dažī uzņēmumi, uzņēmējdarbības. Šoreiz saruna ar uzņēmumu vadītājiem Jāni Baibu, Vladislavu Lapkovski, Āriju Vucānu, Borisu Petrovu un Jāni Mivrenieku par ražošanu perspektīvu, to ekonomisko situāciju un, protams, aizņemtām un brīvām darba vietām, par strādnieku profesionālo atbilstību un sagatavotību.

«Labu galdnieku joprojām pietrūkst»

Preiļu mēbeļu kombināta SIA «Ozols» direktors Jānis Baiba:

— SIA «Ozols» strādā 45-50 cilvēki. Mēs ražojam jaunus un remontējam lietotās mēbeles, kā arī eksportējam koksni. Ir mēbeļu pārdošanas salons Līvānos, realizējam pašražoto produkciju veikalos Rēzeknē, Daugavpilī, Rīgā un citur. Pēdējā laikā sadarbojamies ar vācu firmu, kas ražo žurnālu galdiņus. SIA «Ozols» piegādā visas detaļas žurnālu galdiņu ražošanai, bet vācu firma tikai šos galdiņus montē, lako, bet pēc tam tirgojas Eiropas valstīs.

Pašlaik «Ozolam» sadarbību piedāvā vācu-somu firma, kurai ir pārstāvniecība Rīgā. Iespējams pasūtījums — priekštelpas iekārta. Pēc firmas piedāvātā parauga dažas priekštelpas iekārtas jau izgatavojām un nosūtījām uz Vāciju un Šveici, kur notika izstādes. Augustā mums jā-sagatavo pirmais pasūtījums — piecdesmit priekštelpu iekārtas. Firmas speciālisti, protams, izvērtēs mūsu ražotās produkcijas kvalitāti un, ja tā būs atbilstoša, tad pasūtījums būs 2800 komplektu gadā.

Tomēr šāds pasūtījums rada arī problēmas. Mums trūkst līdzekļu un labu speciālistu. No materiāliem, kurus varam izmantot eksportmēbelēm, mūsu pašu ir tikai priedes koks. Visu pārējo — līmes, lakas, šķīdinātājus, furnitūru vajag iepirkt. Lai tiktu līdzī laika prasībām, vajadzīgas atbilstošas iekārtas. Diemžēl mēs joprojām strādājam pie veciem darbgaldiem.

Ja izdosies sadarboties ar vācu-somu kopfirmu un veiksim arī tās pirmo lielāko pasūtījumu, tas nedaudz stabilizēs mūsu ekonomisko stāvokli. Vairāk perspektīvā «Ozols» varēs paplašināt ražošanu, pieņemt darbā vairāk strādnieku, strādājošajiem maksāt lielākas algas.

Vienu gan gribu sacīt, ka «speciālists», kurš dienā var knapi sameistarot vienu tabureti, labu algu nekad nenopelnīs. Bet augstas klases meistariem darbs «Ozolā» atrastos arī šodien.

Iespējams, ka jaunais Preiļu trikotāžas fabrikas saimnieks kļūs zināms jau septembrī

Preiļu trikotāžas fabrikas direktors Vladislavs Lapkovskis:

— Mēs gaidām jauno saimnieku. Preiļu trikotāžas fabrika no valsts uzņēmuma «Ogre» tika atdalīta tāpat kā citi uzņēmumi. Uz tiem tika izsludināta privatizācija. Privatizācijas aģentūra, kas izsludināja Preiļu trikotāžas fabrikas privatizāciju, pagaidām oficiālu informāciju, pirms nebūs noslēgts pirkšanas-pārdošanas līgums ar nākamo saimnieku, nesniedz. Pēc neoficiāliem datiem uzņēmums ir privatizēts un pirkšanas-pārdošanas līguma parakstīšana ar nākamo tā īpašnieku ir paredzēta jau šomēnes.

Preiļu trikotāžas fabrikā strādā apmēram 100 cilvēku, bet patlaban darbs ir tikai nedaudziem. Mums ir neliels pasūtījums. Eksportam ir jāizgatavo 1700 vīriešu svīteri ar oderi. Strādājošie pašreiz

apgūst jauno modeļu ražošanu un apzinās, ka darba kvalitāte arī turpmāk būs noteicošais faktors.

Darba ņēmējam jāprot sevi pieteikt

SIA «Arka» īpašnieks Ārijs Vucāns:

— Firmā strādā 44 līgumstrādnieki. Deviņi — konditorejas cehā un maizes ceptuvē, daļa strādājošo ir saistīti ar tirdzniecību, jo firmai ir veikali. Citi ir nodarbināti sabiedriskās ēdināšanas uzņēmumos, jo šajā mācību gadā gatavosim ēdienu gan Preiļu pamatskolas, gan Preiļu valsts ģimnāzijas audzēkņiem.

SIA «Arka» strādā ar nelielu peļņu, noteikta attīstība. Mēs cenšamies maksāt darbiniekiem pieņemamu algu. Esam paņēmuši kredītu, jo ir vajadzība iegādāties transportu, jārisina arī citas saimnieciskās vajadzības.

Īpaši vērienīgu ražošanas paplašināšanu SIA «Arka» perspektīvā neplāno. Pašreiz ieguldām līdzekļus, lai atvērtu ģimnāzijas ēdināšanas bloku. Iztērētos līdzekļus varbūt izdosies atgūt tikai 2 līdz 3 gadu laikā. Protams, arī sabiedriskā ēdināšana skolās tiek organizēta tā, lai firmai neradītu zaudējumus. Ģimnāzijas ēdnīcā strādās 5 līdz 6 darbinieki.

Tuvākajā laikā firmas darbību īpaši nepaplašināsim, jo uzskatām, ka palielināt veikalu skaitu nav ekonomiski izdevīgi. Mēs rēķināmies ar iedzīvotāju pirktspēju. Pašlaik Preiļos veikalos pietiek. Tāpēc centisimies nostiprināt firmas struktūru un uzlabot tās iekšējo darbību. Jaunas darba vietas acimredzot tuvākajā perspektīvā SIA «Arka» nepiedāvās.

Konditorejas cehā saražoto produkciju pārdodam firmas veikalos. Ar to var vairāk nopelnīt nekā pērkot un pārdodot citu ražotu preci. Tāpēc šis cehs mums ir ļoti svarīgs. Konditorejas un maizes cepšanas cehu vada Zīta Štagere, firmas tehniskās lietas organizē Andris Vucāns, kopējā firmas vadība, protams, ir manas rūpes.

Sobrīd darbu Preiļos meklē daudzi. Man ir savi principi kadru izvēlē, un tie mani nav pieviluši. Jā, es savācu informāciju par cilvēku, kurš man piedāvā savus pakalpojumus. SIA «Arka» kadru mainība ir ļoti maza. No firmas aizgāja tikai viens darbinieks, kurš mainīja dzīves vietu. Visi pārējie strādā, darbu cenšas padarīt godprātīgi.

Tiem cilvēkiem, kuri Preiļos meklē darbu, es gribu teikt sekojošo. Viņi neprot sevi parādīt, piedāvāt savu varēšanu strādāt. Viņiem tas vēl jāiemācās, jāiegūst prasme pievērst darba devēja uzmanību tieši sev. Un tas jau neattiecas tikai uz manu firmu vien.

Es ļoti labi saprotu, ka pašreiz ir daudz jādabojas tieši firmas vadībai, lai noturētu to līmeni, kuru esam sasnieguši. Vajag atdot aizdevumus bankai, bet pēc tam redzēsim, kā virzīt tālāko attīstību.

Mēs atveram desu ražotni

SIA «Vanda» īpašnieks Boriss Petrovs firmas pašreizējo saimniecisko darbību raksturoja šādi:

— Pirms neilga laika mēs jau aicinājām pilsētas domes deputātus, lai iepazīstinātu viņus ar mūsu ražotni — jaunizveidoto desu un kulinārijas cehu, kas uzsāks darbu oktobrī. Iekārtas jau ir uzstādītas, telpas attiecīgi izremontētas un sakārtotas. Pašlaik notiek iekārtu izmēģināšana, regulēšana, apzinām iespējas sadarbībai ar vietējiem gaļas ražotājiem. Firma jau ir vienojusies ar pieciem speciālistiem, kuri ir kvalificēti desu ražotāji ar speciālo izglītību. Pašlaik viens no viņiem stažējas Jēkabpilī.

Līdzko desu cehs sāks darboties, būs aptuveni 15 darba vietas tur un vismaz 6 darba vietas kulinārijas cehā. Bez speciā-

listiem desu un kūpinājumu ražošanā būs vajadzīgi palīgstrādnieki, tāpat šoferis sagādnieks, kas iepirks izejvielas, kā arī citi darbinieki.

Nopietni pētām vietējo pārtikas tirgu, cenas, pieprasījumu un iespējas produkciju realizēt pilsētā un rajonā. Ja cehs strādās ar pilnu jaudu, bet diennaktī tas varētu ražot 5 tonnas gaļas produktu, un kulinārijas cehs — 1,3 tonnas izstrādājumu diennaktī, tad loģiski, ka vietējā tirgū visu produkciju neizdosies pārdot. Ir taču arī citi ražotāji, piedāvājumi. Gaļas produkti uz Preiļiem tiek vesti gan no Daugavpils, gan Rīgas, Jēkabpils un Rēzeknes pārstrādes uzņēmumiem. Domāju, ka savus pircējus piesaistīsīm tieši ar gaļas produktu cenu un kvalitāti.

SIA «Vanda» īpašnieks Boriss Petrovs nenoliedza, ka kadru jautājums firmai joprojām ir pat ļoti aktuāls. Īpaša runa un pretenzijas bija pret tirdzniecības speciālistiem:

— Ja pārdevējs neredz pircēju, neinformē viņu par preci, nevēlas pētīt pieprasījuma tirgu, tāds pārdevējs firmai nav vajadzīgs. Tāpēc arī ir liela kadru mainība. Neskatoties uz to, ka Preiļos ilgu laiku darbojas kooperatīvā arodskola, man šķiet, ka meitenes, kuras šeit apgūst pārdevēja specialitāti, profesijai tiek sagatavotas neatbilstoši mūsdienu prasībām.

Varbūt manas pretenzijas attiecībā uz kadru izvēli dažiem liksies pārāk skarbas, taču es neredzu citu izeju. Firma taču nevar segt zaudējumus, kas dažkārt rodas darbinieka neizdarības dēļ. To mēs sakām katram, kurš vēlas strādāt SIA «Vanda». Tāpēc firmas «Vanda» veikalos nav izdevies visas tirdzniecības vietas nodrošināt ar pārdevējiem, kuri mūs apmierinātu. Nezaudējam cerību, ka jau tuvākajā laikā tas izdosies. Mēs esam gatavi maksāt labu algu tiem darbiniekiem, kuri to nopelna.

SIA «Lauktechnika» nodarbināti 45 cilvēki

SIA «Lauktechnika» pārvaldnieks Jānis Mivrenieks:

— SIA «Lauktechnika» nodarbināti 45 cilvēki. Pārsvārā tie ir autovadītāji, atslēdznieki, palīgstrādnieki, telpu apkopēji. Es domāju, ka tuvākajā laikā mūsu uzņēmējdarbība ražošanu īpaši nepaplašinās. Mēs rēķināmies ar pakalpojumu pieprasījumu. Ar mūsu rīcībā esošo tehnikas daudzumu, strādniekiem mēs pieprasītos pakalpojumus veicam. Nodarbojamies ar kravu pārvadāšanu un esam licencēta firma. Tie ir vietēji pārvadājumi gan zemniekiem, gan uzņēmējiem. Mūsu pakalpojumus firmas izmanto arī starptautiskajiem pārvadājumiem. Šobrīd, kad daudzās firmās nodarbojas ar kokmateriālu eksportēšanu, šim mērķim firmas slēdz līgumus ar SIA «Lauktechnika».

Par darba trūkumu nesūdzamies. Mūsu firma kā apkalpojošās sfēras uzņēmums ir iekļauta dažādos reklāmas katalogos, nepieciešamības gadījumā izmantojam reklāmu presē. Pašlaik, kad rajona laukos ir sācies ražas novākšanas laiks, vedam graudus. Daudzi zemnieki izmanto mūsu pakalpojumus lopu pārvadāšanai uz gaļas kombinātiem.

Zemnieki jau ir pārliecinājušies, ka SIA «Lauktechnika» nedēļas laikā sagādā jebkuru rezerves daļu, kas nepieciešama lauksaimniecības tehnikas remontam. Katru pircēju mēs iepriekš informējam par cenu.

Vai mūsu pakalpojumi ir dārgi? Tie nav dārgāki kā citās firmās. Cenu un transporta izmantošanas iespējas rentabilitāti taču lielā mērā nosaka arī pats pasūtītājs. Ja, piemēram, ir nolīgts transports uz Rīgu, tad pasūtītājs var noslogot mašīnu kravas pārvadāšanai ne tikai turp, bet arī atpakaļ. Viņam par to nebūs papildus jāmaksā.

Materiālu sagatavoja A.Ījina

Kūkojs dzejo un glezno Latgali

Tas bija krietni sen, pirms vairāk nekā 30 gadiem, kad Antons Kūkojs esot pirmo reizi saticies ar Jasmuižu. Pareizāk sakot, ar Raiņa Valsts literatūras un mākslas muzeja darbiniekiem Ojāru Zanderu, Romānu Pussāru un citiem, kas 1964. gadā vasarā bija ieradusies tur, lai izplautu nātres un izveidotu kādreizējā Raiņa tēva dzīvojamā mājā pagaidu ekspozīciju, veltītu Tautas dzejnieka simtgadei.

Šī sapazīšanās Antonam kļuva nozīmīga, jo šie cilvēki toreiz vēl jaunajam Latgales māksliniekam uzticēja veidot arī pirmo pamatekspozīciju Jasmuižas muzejā, un tapa gleznas «Sauls zeme», «Aglonas apkārtnē», «Mātes kamoliņš», batikojums «Kāzas Latgalē», panorāma «Mana jaunu dienu zeme», bet pats galvenais, — tikai tad, tagad jau pazīstamais Latgales dzejnieks, sāka pa istam apjaust Raiņa lielo spēku, kas viņu turpmāk pamudināja, balstoties uz Raiņa pētījumiem par kāzu parašām Višķu pagastā, radīt scenāriju uzvedumam «Kāzas Latgalē», kā arī nopietni pieķerties dzejai. Arī vēlākajos gados Antons Kūkojs ir regulāri cemojies Jasmuižā, palīdzot organizēt keramikas izstādes, piedaloties dažādos literārajos sarīkojumos.

To visu atceroties, jau vairākus gadus, kopš viņš ir atsācis aktīvi gleznot, bija radusies vēlētās sarīkot savu darbu izstādi Jasmuižā, — viņam pašam tik nozīmīgā vietā.

Izstāde ir mazliet neparasta. Tās nosaukums «Antons Kūkojs dzejo un glezno». Tas norāda, ka izstāde aptver divas būtiskas Antona Kūkoja daiļrades šķautnes. Gleznas tapušas pēdējos dzīves gados. Katra no tām var ieraudzīt dažādus poētiski apdvēselotus dzimtās Latgales dabas stūrīšus. Lielāko akcentu viņš liek uz Latgales dižgaru Andriņa Jurdža, Pētera Migliniņa dzīves vietām. Bez tam viņš ir gleznojis savu novadnieku portretus, pieskāries sievietes tēlam mākslā, Latgales vēsturei.

Līdzās pastēja gleznām arī pēdējo gadu dzejoļi, kuri pagaidām apkopotī topošās dzejas grāmatas manuskriptā «Tēva lakta, mātes lakats».

Izstāde Jasmuižā darbosies no 1. septembra līdz 15. oktobrim.

Antons Kūkojs strādā Ludzā par Jura Soikāna vārdā nosauktās mākslas skolas direktoru un savā tuvākajā dzīves periodā grib izveidot vēl vienu Latgalei svētīgu muzeju — tautas dziesminieka Andriņa Jurdža dzimtajā sētā Ludzas rajona Miglinieku pagasta Korklinikos.

Pašreiz tuvojas gadsimtājam Dzejas dienas, un Antonu Kūkoju varēs satikt dažādos literārajos sarīkojumos Latgalē, arī rakstnieku cēlienā Rēzeknē, Pļaujas svētkiem veltītajā pasākumu ciklā.

Vilis Ikaunieks

Satīriskā humoreska

Teleseriālu upuris

Jānis Kalniņš uzbudināts runā:
«Vakar eju pa ielu, skatos, nāk pretī Katerīna.
«Čau, Katerīna!» saku, bet šī tā divaini paskatās manī un vaicā:
«Kas tu tāds esi, brašais puisī?»
«Esmu Jānis Kalniņš,» apjucis saku, bet viņa tā izklaidīgi novelk:
«Ā... Un kur es atrodos?»
«Tepat,» ātrāmā nezinu, ko atbildēt.
«Un kas es esmu?»
Man sanāk dusmas.
«Beidz nu ākstīties!» saku.
Bet tad sadusmojas Katerīna.
«Ak, tu, nemodernais!» viņa iesaucas.
«Vai tu nemaz neskaties teleseriālus un nezini, ka vai katrā kāds zaudē atmiņu? Gan vienkāršā Marija, gan «Helēnā» aprakstītais, gan Lunatiks «Tropu meitene noslēpumā», gan Mērija no E ielas un tagadīgās arī Efejas brūtgāns...»
Un beigās nicīgi nosaka:
«Tu nekad neieklūsi kulturālās pasaules aprītē!»»

Normunds Dimants (Jersikā)

Vietvārdu un uzvārdu maiņa neatkarīgajā Latvijā

Divdesmitajos gados pēc muižu sadalīšanas jaunsaimniecībās katrai jaunsaimniecībai tika dots savs nosaukums. Muižu nosaukumi palika tie paši. Bet 1938. gadā tika izplatīts sauklis: «Muižu vietā saimniecības!» Bija valdības rīkojums katras muižas nosaukumu pārveidot tā, lai šī īpašvārda salikšana pēdējā daļā nebūtu «muiža» vai arī to pavisam pārmainīt.

Latgales novadā Ambeļmuiža tika pārdevēta par Ambeļiem, Andzeļmuiža par Andzeļiem, Jasmuiža par Aizkalni, Bukmuiža par Ezerniekiem, Nidermuiža par Niedrām, Ozolmuiža par Ozolaini, Vidsmuiža par Galēniem, Gaļmuiža par Gailišiem, lai gan turpat netālu bija Gailiņu sādža, bet Bauskas apriņķī arī apdzīvota vieta Gailiši.

Pēc sādžu sadalīšanas viensētās tām palika vecie nosaukumi, bet 1938. gadā pagastu valdes visus viensētu īpašniekus sāka saukt uz pagastnamu un lika viņiem izvēlēties savu māju nosaukumus tā, lai otra tāda nosaukuma pagastā nebūtu. Šis darbs turpinājās un līdz okupācijai netika pabeigts.

Pēc Latvijas likumiem cilvēku vārdu mainīt nevarēja, bet uzvārdu varēja, tikai reti kāds to darīja. Piemēram, dzejnieks Arvids Peine savu uzvārdu mainīja uz Sudrabkalnu (Jānis ir viņa pseidonīms). 1939. gada beigās valdība izdeva rīkojumu, ka ikkatrs varēja pārmainīt savu uzvārdu, un tas izmaksāja tikai pāris latus un jaunas pases izņemšanu. Pirmais to darīja prezidenta Kārļa Ulmaņa privātsēkretārs Jānis Cimermanis, kurš ieguva jaunu uzvārdu Rudums. Iekšlietu ministrs Komēlijs Veitmanis kļuva par Veidnieku. Ļoti daudzi latvieši sāka mainīt savus uzvārdus. Katrs uzvārda maiņas gadījums tika publicēts ne tikai «Valdības Vēstnesī», bet arī «Jaunākajās Ziņās». Turpat tika doti arī daiļskanīgi paraugi. Okupācijas sākums šo pasākumu pārtrauca.

Dominiks Jermolovičs

Tuvojas satelītu TV vērotāju nedienas

Tuvākajā laikā satelītu TV vērotājus sagaidīs virkne nepatīkamu pārsteigumu, jo Luksemburgas «Astra», sākot ar 1997. gada augustu, plāno orbitāli ievadīt jaunu satelītu sēriju. Tas nozīmē, ka satelītu televīzijas mīļtājiem Eiropā ar pašreizējo «šķīvīšu» palīdzību vairs nebūs iespējams uzvert jaunas programmas un izmantot servisa pakalpojumus.

Jaunie pavadoņi būs atšķirīgā orbitā (28 grādi E) un tie raidīs augstākās frekvencēs (11.7 līdz 12.75 gigaherci). Pašreizējās antenas nav spējīgas ne «saskatīt» jaunus pavadoņus, ne uzvert augstās frekvences. Iespējams, šī jaunā ziņa iepriecinās firmas, kas sniedz atbilstošus pakalpojumus, jo, pievienojot šķīvjiem elektronisku palīgierīci, uzveršana tomēr būšot iespējama. Taču ne uz ilgu laiku, jo 1998. gadā «Astra» visus plāno «iepriecināt» ar vēl vienu jaunievedumu — interaktīvo (mijiedarbības) kontroli. Tas nozīmē, ka likumīgi (un tūkumīgi) TV vērotāji no saviem mājokļiem ar atbilstošu aparatūru, izmantojot licencētu antenu, noraidīs jaunajam satelītam digitālu signālu, kas «ieslēgs» informācijas ātru noraidi tās gribētājam. Piemēram, datormīļi šādi varēsot pasūtīt jaunākos produktus.

«Astras» ģenerāldirektors Romains Baušs (Roman Bausch) pašreiz nevar dot nekādu padomu tiem, kuri gribētu uzstādīt šķīvjus tuvākajā laikā, jo nākotnes aparatūra vēl pilnībā nav gatava.

Kaķi un reimatisms

Zinātnieki no Adelaidas universitātes (Dienvidaustrālija) nonākuši pie secinājuma, ka bērniem kaķu skūpstūšana un apkampšana nemaz nav tik nevainīga nodarbošanās, jo tas veicina locītavu reimatisma attīstību. Pētījumi rāda, ka ciešs kontakts ar kaķiem pirms dzimumbrieduma sasniegšanas var vēlākajā dzīvē novest pie artrīta. Zinātnieki apsekojuši vairāk nekā simts reimatisma pacientu un, salīdzinot ar kontroles grupu, konstatējuši, ka vairums no tiem starp 10 un 15 gadiem daudz laika pavadījuši kaķu sabiedrībā. Tiek izdarīts secinājums, ka cilvēku mīļi varētu būt mājvieta nezināmiem mikroorganismiem, kuri, deformējot cilvēka imūnsistēmu, pakāpeniski veicina slimības attīstību.

Laimonis Začs,
Dr. phys.

Televīzijas programma no 7. līdz 13. septembrim

Sestdiena, 7. septembris

LATVIJAS TV I
9.00 Beverlihilsa. 48. sērija
9.50 Laimes spēle.
10.25 Mielasts ar Mārtiņu.
10.45 Mūzikas ziņas bērniem.
11.05 R.Blaumanis. Indrāni. Valmieras teātra izrāde.
16.50 Vides vijas.
17.10 Baltijas un Ziemeļvalstu Zinātņu akadēmiju prezidentu preses konderence.
17.40 Toms un Džerijs. Mult. filma.
18.00 Ziņas.
18.10 Efeja. 29. sērija.
19.00 Ekrāns bērniem.
19.20 Izslikstošie diķi. Populārzinātniska filma.
19.50 Mazā, zilā strīpiņa. 3. sērija.
20.20 Rīt, parīt, aizparīt...
20.30 Panorāma.
21.05 Projekts Rīgai — 800.
21.20 Vakara intervija. Miervaldis Ramāns.
21.55 Liza. Elizabetes Teilores dzīvesstāsts. 2. sērija.
22.35 Queen koncerts.

LATVIJAS TV II
11.00 Vai tu zini?
11.30 Dvēsele ikdienā.
17.20 Paradīzes pludmale.
17.6 sērija.
17.45 TV veikals.
18.15 Dzīvīte, dzīvīte...
19.00 Nedēļa novados.
19.20 Variācijas par tēmu...
19.45 Ziņas.
19.55 Latloto.
20.05 E iela. 450. sērija.
20.30 Panorāma.
21.00 Pēterburgas noslēpumi. 2. sērija.
22.00 Ziņas.
22.10 Liebritānijas ikdiena.
22.40 Stils un mode.
23.05 Virtuves noslēpumi.
23.35 Kinokadrs.

Svētdiena, 8. septembris

LATVIJAS TV I
9.00 Hameleonu rotaļas. 262., 263. un 264. sērija.
10.10 Eiropas nolaupišana.
10.30 Namdaris.
10.50 Vernisāža svētdienā.
11.20 Pasaules jauniešu koris — Rīgā un Tallinā.
16.50 Province.
17.35 Munks un Lēmijs. Leļļu filma.
18.00 Ziņas.
18.10 Efeja. 30. sērija.
19.00 TV — puikām un meitenēm.
19.05 Vakariņa pasakas.
19.25 Džūlija — viss mūžs. 4. sērijas 2. daļa.
20.30 Panorāma.
21.05 A.Niedra. Lūduma dūmos. 9. daļa.
22.05 Rīt, parīt, aizparīt...
22.10 Prometejs mūzikā.
23.05 Siena šķūnis.

LATVIJAS TV II

11.00 Dievkalpojums.
12.10 Pēterburgas noslēpumi. 2. sērija.
17.25 Paradīzes pludmale.
17.7 sērija.

17.50 Mīlestības pasaka. Baleta viencēliens.
18.30 Varas viedoklis.
19.00 Olūti.
19.30 S.Rahmaņinovs. Melodija.
19.45 Ziņas.
20.05 E iela. 451. sērija.
20.30 TV veikals.
21.00 Estrādes serpentīns.
21.30 Apsveikumu koncerts Daudz laimes!
22.00 Ziņas.
22.10 Robins Huds. 2. sērija.
LNT
8.00 TV veikals.
8.30 Picca TV.
10.00 Patiesie meli. 2. sērija.
11.00 Kamēr visi ir mājās. (KST)
11.30 Bruģa bumbas fināls.
12.00 Notis pannās.
12.30 Septiņpadsmit pavasara mirkļi. 2. sērija.
14.00 Kristīgā programma.
15.00 Sedevru mednieki. 2. sērija.
16.35 Ciemos pie Vijas Artmanes.
17.00 LNT ziņas.
17.05 Bagātību sala. 2. daļa.
17.30 Renaldo Renaldīno. 2. sērija.
18.00 Multiplikācijas filmas.
18.30 Mēmais šovs 2 x 2.
19.00 Kobra. 2. sērija.
20.00 LNT nedēļas apskats.
20.30 Krievijas NTV ziņas.
21.00 Rebekas meitas.
ASV mākslas filma.
23.00 Sporta apskats.
23.15 Golfs — 19. bedre.
23.30 EMI piedāvā...
23.45 LNT ziņas.

Pirmdiena, 9. septembris

LATVIJAS TV I
7.30 Rīta bums.
8.30 Efeja. 31. sērija.
16.35 Medus garša. Populārzinātniska filma.
17.00 Viks. Sarežģītais zvirbulēns. 1. daļa.
17.30 Vizīte.
18.00 Ziņas.
18.10 Ārija Stūrniece un Gatis Stūrnieks — TV dzejas teātris.
18.40 Niče un Rainis.
19.00 Pa Saules zaķa pēdām.
19.20 Kultūras parks.
20.00 Zebra.
20.20 Rīt, parīt, aizparīt...
20.30 Panorāma.
21.05 Rēdereja. 48. sērija.
21.55 Laikmeta pieskāriens.
22.40 Horoskopi, horoskopi...
23.00 Nakts ziņas.
LATVIJAS TV II
17.55 Problēma stopkadrā.
18.15 Rēdereja. 47. sērija.
19.00 LTS ziņas.
19.20 Jautājums pēc būtības.
19.45 Ziņas.
20.00 E iela. 452. sērija.
20.30 TV veikals.
21.00 Ienaidnieks vai draugs. 1. sērija. (LTS)
21.30 Labvakar, Madona! (LTS)
22.00 Ziņas.
22.10 Konkurents.
22.40 Vecā jūrnieku ligzda. 2. sērija.

Svētdiena, 8. septembris

LNT
7.00 Picca TV.
9.00 Dalasa. 1. sērija.
10.00 TV veikals.
17.00 LNT ziņas.
17.05 Jaunais upuris.
18.00 LNT ziņas.
18.05 Flipers. 4. sērija.
18.35 Cilvēks un viņa tiesības.
19.00 LNT ziņas (krievu val.).
19.05 Dalasa. 8. sērija.
20.00 LNT ziņas.
20.30 Krievijas NTV ziņas.
21.00 Ārpus paradīzes. 2. sērija.
22.00 Finanšu ziņas.
22.10 Karaliskās reportāžas. 2. sērija. Britu karalimāns.
23.10 Garāža.
23.35 EMI piedāvā...
23.45 LNT ziņas.
24.00 Krievijas NTV ziņas.

Otrdiena, 10. septembris

LATVIJAS TV I
7.30 Rīta bums.
8.30 Efeja. 32. sērija.
16.45 Skabargas intervija 1:1.
17.00 Flintstoni.
17.20 Kultūras parks.
18.00 Ziņas.

18.15 Dzīvīte, dzīvīte...
19.00 Ekrāns bērniem.
19.20 Skats no malas.
20.00 Flintstoni.
20.20 Rīt, parīt, aizparīt...
20.30 Panorāma.
21.05 Teātris. Mākslas filma.
23.00 Nakts ziņas.
23.05 Teātris. Filmas turpinājums.
23.40 Aci pret aci.
LATVIJAS TV II
17.35 TV veikals.
18.05 Robins Huds. 2. sērija.
19.00 LTS ziņas.
19.20 Kurzemes TV.
19.30 Vidzemes TV.
19.45 Ziņas.
20.00 Vizīte.
20.20 Gadskārtu raksti.
20.30 Panorāma.
21.00 Aci pret aci.
21.40 Vācijas spogulis.
22.00 Ziņas.
22.10 Ķīnas cirks.
LNT
7.00 Picca TV.
9.00 Dalasa. 2. sērija.
10.00 TV veikals.
17.00 LNT ziņas.
17.05 Jaunais upuris.
18.00 LNT ziņas.
18.05 Multiplikācijas filma.
18.30 Uzmini melodiju! (KST)
19.00 LNT ziņas (krievu val.).
19.05 Dalasa. 9. sērija.
20.00 LNT ziņas.
20.30 Krievijas NTV ziņas.
21.00 Grīfs — pacietīgais putns. 2. sērija.
22.05 Grīfs — pacietīgais putns. Turpinājums.
23.00 SHELL par F-1.
23.15 Latvijas pilsētas. Liepāja.
23.45 LNT ziņas.
24.00 Krievijas NTV ziņas.

Trešdiena, 11. septembris

LATVIJAS TV I
7.30 Rīta bums.
8.30 Efeja. 33. sērija.
16.35 Hulas ezera nāve un atjaunotne. Populārzinātniska filma.
17.00 Flintstoni.
17.20 Skats no malas.
18.00 Ziņas.
18.15 Siets.
18.45 Nedēļas aktualitātes.
19.00 Ekrāns bērniem.
19.20 Mūzikas laiks.
20.00 Flintstoni.
20.20 Rīt, parīt, aizparīt...
20.30 Panorāma.
21.05 Laimes spēle.
21.45 Hameleonu rotaļas. 265., 266. un 267. sērija.
23.00 Nakts ziņas.
23.05 Tūdaliņ, tagadiņ...
LATVIJAS TV II
19.00 LTS ziņas.
19.20 TV Dzintare.
19.30 Zemgales TV.
19.45 Ziņas.
20.00 Glābiet bērnu! 20.30 TV veikals.
21.00 Pārsēšanās nr. 4.
21.15 A.Niedra. Lūduma dūmos. 9. daļa.
22.00 Ziņas.
22.10 A.Niedra. Lūduma dūmos. Turpinājums.
22.25 J.Kalniņš un K.Priekule. Rainis un Aspazija. TV iestudējums.
LNT
7.00 Picca TV.
9.00 Dalasa. 3. sērija.
10.00 TV veikals.
17.00 LNT ziņas.
17.05 Jaunais upuris.
18.00 LNT ziņas.
18.05 Multiplikācijas filma.
18.30 Uzmini melodiju! (KST)
19.00 LNT ziņas (krievu val.).
19.05 Dalasa. 10. sērija.
20.00 LNT ziņas.
20.30 Krievijas NTV ziņas.
21.00 Sieviešu pilsēta.
Itālijas mākslas filma.
22.00 Finanšu ziņas.
22.05 Sieviešu pilsēta. Filmas turpinājums.
23.10 Muz info +.
23.45 LNT ziņas.
24.00 Krievijas NTV ziņas.

Ceturtdiena, 12. septembris

LATVIJAS TV I
7.30 Rīta bums.
8.30 Džūlija — viss mūžs. 4. sērijas 2. daļa.
16.30 Tūdaliņ, tagadiņ...

17.00 Meža rūķi. Polijas filmu seriāls bērniem.
17.30 Nedēļas aktualitātes.
17.45 Vides fakti.
18.00 Ziņas.
18.15 Mūzikas ziņas.
18.25 Teātru jaunumi.
18.45 Aiziet!
19.00 Superpuikas.
19.30 Beverlihilsa. 49. sērija.
20.20 Rīt, parīt, aizparīt...
20.30 Panorāma.
21.05 Iet vai neiet? Latvijas un Eiropas Savienība.
21.55 Komisārs Reksis. 16. sērija. Nāvējošais flirts.
22.45 Dabas meditācijas.
23.00 Nakts ziņas.
23.05 Sporta programma.
LATVIJAS TV II
17.45 TV veikals.
18.15 Rēdereja. 48. sērija.
19.00 LTS ziņas.
19.20 TV Dzintare.
19.30 Profesija — policists.
19.45 Ziņas.
20.00 Vides vijas filmās.
20.30 Panorāma.
21.00 Paradīzes pludmale. 178. un 179. sērija.
22.00 Ziņas.
22.10 Šokējošais šovs.
22.50 Amatniecības seriāls Bēniņi.
23.15 Ceļojumu žurnāls.
LNT
7.00 Picca TV.
9.00 Dalasa. 4. sērija.
10.00 TV veikals.
17.00 LNT ziņas.
17.05 Jaunais upuris.
18.00 LNT ziņas.
18.05 Mūsu laiks.
19.00 LNT ziņas (krievu val.).
19.05 Dalasa. 11. sērija.
20.00 LNT ziņas.
20.30 Krievijas NTV ziņas.
21.00 Brīvais francūzis. 3. sērija.
22.00 Finanšu ziņas.
22.05 Brīvais francūzis. Turpinājums.
22.15 Sāgas nakts. Mūsdienu mīti.
23.15 Latvijas mūzikas aptauja.
23.45 LNT ziņas.
24.00 Krievijas NTV ziņas.

Piektdiena, 13. septembris

LATVIJAS TV I
7.30 Rīta bums.
8.30 Komisārs Reksis. 16. sērija.
16.30 Superpuikas.
17.00 Kraukļa krājumi.
17.20 Mūzikas laiks.
18.00 Ziņas.
18.10 Efeja. 31. sērija.
19.00 Ekrāns bērniem.
19.20 Laiks vīriem?
19.50 Globuss.
20.20 Rīt, parīt, aizparīt...
20.30 Panorāma.
21.05 Rēdereja. 49. sērija.
21.55 A.Eglītis. Ferdinands un Sibilla. Daugavpils teātra izrāde.
23.00 Nakts ziņas.
23.05 A.Eglītis. Ferdinands un Sibilla. Izrādes turpinājums.
23.25 Pliķpauris. 4. un 4. sērija.
LATVIJAS TV II
17.45 TV veikals.
18.15 Kristīgā programma.
19.00 LTS ziņas.
19.20 Dienas tēma — galvaspilsētā.
19.45 Ziņas.
20.00 Klēts.
20.30 Ukraina.
21.00 Mans būs mans.
21.20 Province.
22.00 Ziņas.
22.10 E iela. 453., 454. un 455. sērija.
23.25 Muzikāls raidījums Do Zero.
23.55 Bikini veikals. ASV mākslas filma.
LNT
7.00 Picca TV.
9.00 Dalasa. 5. sērija.
10.00 TV veikals.
17.00 LNT ziņas.
17.05 Jaunais upuris.
18.00 LNT ziņas.
18.05 Flipers. 4. sērija.
18.35 Lampu drudzis.
19.00 LNT ziņas (krievu val.).
19.05 Dalasa. 12. sērija.
20.00 LNT ziņas.
20.30 Krievijas NTV ziņas.
21.00 Eņģeļa sirds.
ASV mākslas filma.
23.15 Modes ziņas.
23.45 LNT ziņas.
24.00 Krievijas NTV ziņas.

Firma «AV-TV serviss» Daugavpili, Šaurā iela 24, profesionāli remontē importa televizorus un videomagnetofonus.
Tāl. 8-254-41411 no 9 līdz 17.

Līvānu virsmežniecībai augusts aizvadīts ar devīzi «ne dienu bez ugunsgrēka»

Vasaras lielās mežu un purvu degšanas Latvijā un tāi skaitā mūsu rajonam nav gājušas secen arī šogad. Līvānu virsmežniecībā šobrīd tiek rēķināti visu darbu izdevumi, kas saistīti ar šo ugunsgrēku dzēšanu, bet zaudējumus, ko tie nodarījuši, grūti pat izskaitļot. Kā stāstīja Līvānu virsmežniecības virsmežzinis Andrejs Rudzītis un meža aparāta aparāta un medību saimniecības inženieris Māris Bondars: «Lielā degšana sākās no 7. augusta, un līdz 3. septembrim neviena diena nebija bez ugunsgrēkiem. Līvānu apkārtnē sevišķi raksturīgi, ka vasaras ugunsgrēki sākas tieši ar ogošanas laiku. Parasti «akūtākais» periods bija jūlijs līdz 20. augustam, diemžēl šoreiz tas ir ietilzies. Līdz 4. septembrim Līvānu virsmežniecībā reģistrēts 51 ugunsgrēks kopplatībā ap 240 ha, no tiem vislielākais, ap 200 ha platībā, Pirtsas purvā, un šai gadījumā ir pamatotas aizdomas par ļaunprātīgu dedzināšanu. Policija to cenšas noskaidrot, bet maz ticams, ka vainīgie tiks atrasti. Vairāki ugunsgrēki bija arī Krievu purvā Jersikā, un tur vainīgi ogo-tāji. Kāda firma nelegāli bija ierīkojusi ogu pieņemšanas punktu pie Jersikas ezera, ogo-tāji brauca pat no Daugavpils, naksnoja purva salinās, kuri-nāja ugunsgrēkus un, protams, kārtīgi nenodzēsa.

Savus mežus absolūti nesargā arī privātpasnieki. Ja par privātajiem mežiem uzskata tos, kas savulaik piederēja kolhoziem, paju sabiedrībām un organizācijām, tad tādu pa visu mūsu 200 tūkstošu ha lielo virsmežniecības teritoriju ir ap 2/3. Paši saimnieki savus mežus nedzēs, gaida, kad viņiem atbrauks palīgā. Akūtos gadījumos mēs arī braucam un dzēšam, bet tam teorētiski būtu jābūt maksas pakalpojumam, ja reiz mēs dzēšam privātpasnieka mežu.

Mežu ugunsgrēkiem ir sava specifika. — minimālā laikā jāmobilizē maksimāli daudz cilvēku, kas palīdz uguni ierobežot, it īpaši mūsu apstākļos, kad purvi ir lieli, un piekļūšana ar tehniku ir neiespējama. Līdzko lielā degšana sākās, mēs ar Līvānu TV starpniecību cilvēkiem lūdzām palīdzību, un ātri vien pieteicās ap 60 iedzīvotāju, bet reāli ieradās palīdzēt tikai 11, jo mūsu piedāvātā samaksa Ls 3 dienā daudziem likās niecīga. 4 cilvēki no pilsētas mums nāk palīgā katru dienu, bet pamatā strādā mūsu darbinieki un mežizstrādātāji.

Mazos ugunsgrēkus dzēšam visus, bet Pirts-salas purvā ar ūdeni dzēšam teritoriju, kur uguns bija vistuvāk mājām, bet pārējo daļu ierobežojām ar atbalsta joslām, jo mums nav ne tādu līdzekļu, ne iespēju gruzdošu kūdru, kur sagāzūšies arī kok-i virsū, dzēst ar ūdeni, jo uz 10 m² tad vajag vis-maz 5 t ūdens.

Ugunsdzēsības tehnika, arī cisterna ūdens pie-vešanai, mums ir savēja, buldozerus dod Valērija Baranova firma SIA «Līvānu meliorators», cilvē-

ki nāk palīgā no mežizstrādes firmas z/s «Drikai-nes», šai ziņā mums palīdz arī Līvānu mežizstrādes sabiedrība, ražošanas komercfirma «ZKS» un, protams, Līvānu ugunsdzēsēji. Ļoti atsaucīga ir Turku pagasta padome, tā deva gan savu ugunsdzēsības mašīnu, gan traktoru ar mucu, arī cilvėkus palīgā. Līvānu pašvaldība mums palīgos nosūtīja cilvēkus, kam jāatstrādā deklarācijas, vairāk no pašvaldībām arī nav ko atzīmēt. Kad lū-dzām palīdzību paju sabiedrībai «Jersika», jo tās teritorijā dega purvi, viņi mums piedāvāja traktoru par Ls 15 stundā. Tādu summu mēs maksāt neva-ram atļauties.

Nosacīts ir arī rajona padomes atbalsts, — inte-resi par notiekošo ir izrādījis CA centra priekšnieks Anatolijs Greivulis, arī tad, kad sākās lielais uguns-grēks purvā, otrā dienā no rajona mums atsūtīja palīgos pārdesmit cilvēkus, daži no viņiem, kamēr mēs viņus nepieskatījām, piedzērās, un uguni nevis nosargāja, bet palaida tālāk.

Grūti kopā savākt bija Preiļu un Līvānu zemes-sargus. Mums palīdzēja pats Līvānu zemessargu štāba komandieris Arnolds Jelisejevs un zemes-sargs Aivars Jurāns, bet vairākus Preiļu zemes-sargus mēs bijām spiesti aizsūtīt atpakaļ, jo viņi ie-radās tad, kad viņu palīdzība vairs nebija vajadzī-ga.

Iedzīvotāji maz var palīdzēt arī ugunsgrēku atklā-šanā, lielākoties viņi zvina tad, kad mūsu novē-rotāji degšanu jau pamanījuši (Līvānu virsmež-niecībā ir 6 novērošanas torņi — 1 Aglonas mež-niecībā, 3 Līvānu mežniecībā, 2 Krustpils mež-niecībā). Mežu ugunsgrēku cēlonis pārsvārā ir ze-mē nomestas un kārtīgi nenodzēstas cigaretes un sērkociņi, arī ļaunprātīga dedzināšana. Kūdras pašaizdegšanās iespējama vairāk tieši kūdras iz-strādes teritorijās, kur kūdra ir atsegta, labi izžuvusi un sastumta kaudzēs, 1 gadījumā no 10 tūkstošiem iespējama arī aizdegšanās no stikla lauskām, kaut gan tautā šī versija ir populāra.

Absolūti bez rezultātiem ir arī ikgadējā iedzivo-tāju brīdināšana, lai nededzina sauso zāli, šai ziņā ar katru gadu ir arvien trakāk. Pirms dažām dienām zāle bija aizdedzināta Līvānos pie dzelzceļa, bet Buceniekos dega ceļa apstādījumu eglītes, jo pui-šeļi tišuprāt aizdedzināja netālu esošo siena kaudzi.

Atliek piebilst, ka šogad valsts no sava budžeta mums nav iedalījusi ne santīmu ugunsgrēku likvi-dēšanas darbiem, kaut gan iepriekšējos gados šā-di līdzekļi bija. Lai cik divaini arī nebūtu, labi vien ir, ka Līvānos bezdarbs, jo tikai šī apstākļa spiesti mūsu ugunsdzēsēji un ugunsdzēsības mašīnu soferi kopš augusta sākuma ir strādājuši bez brīvdienām 12 stundas diennaktī, saņemot par to 45 latas «uz papīra»...

Daina Kursite

Sludinājumi un reklāma 22305

Pārdod

saliekamu saldējamo 6 m³ kameru un ze-mas temperatūras vitrīnu, kuru var izmantot kā piena dzesētāju. Cena pēc vienošanās. Zvanīt 8-252-21124 vakaros;

jaunus ledusskapjus, saldētavas «Snaige». Piegāde, garantija 1 gads. Tel. 21268;

GAZ-24, 1981.g. Zvanīt 21950 vakaros, 23098 dienā;

2 MAZ pašizgāzējus vai maina pret līdzvērtīgu vilcēju. Pārdod manipulatoru PLG-8 uz traktora piekabes. Ir varianti. Tāl. 15334 vakaros;

«Jupiter» ar blakusvāģi. Tel. 43243;

SK-5 (Nīva) ātrumkārbu un GAZ-53A re-zerves daļām. Tāl. 23123;

Opel Ascona, 1982.g., 950 \$, MTZ-52 ar MTZ-80 dzinēju, labā tehniskā stāvoklī, Ls 1500, 5-tonnīgo cisternu, Ls 80. Tāl. 58411, 33733;

Ford Sierra, ražotu 1987.g. beigās. Zvanīt 24194 pēc 20.00;

firmu un kases aparātu. Tāl. 43877;

lētī VAZ-2104. Tāl. 43877 vakaros;

VAZ-2108, 1986.g. Tel. 43057 vakaros;

bišu saimes un inventāru, ZAZ-968 un Lu-AZ-969 M rezerves daļām, vienkorpusa arklu PN-1-35 un ūdenssūkni VK-1-16. Zvanīt 39569 ap 20.00;

traktoru T-25A, 1992.g., 300 m/st., Ls 2000. Tāl. 17738;

pusi mājas Līvānos. Zvanīt 44108 dienā, 44612 vakaros;

privatizētu divistabu dzīvokli Preiļu centrā (ir dārziņš). Tel. 21146;

Līvānu māju Pelēcos. Ir varianti. Tel. 22396;

lētī privatizētu 3-istabu dzīvokli ideālā kārtībā Rēzeknē. Tāl. 8-246-37887;

1,5 istabu kooperatīvo dzīvokli un garāžu. Tel. 21938;

1 gadu vecu teli. Zvanīt 55634 vakaros;

2 grūsnas teles, elites ataudzējuma vasaras krviēšus 'Leningradka'. Tāl. 51431;

grūsnas teles un lentzāģi vai iznomā. Zvanīt 42073, 42177 vakaros;

govi. Tāl. 32262;

dažādu šķirņu sivēnus Jēkabpils raj. Zilānos. Zvanīt 8-252-30666 vakaros;

3,5 gadus vecu ķēvi. Tāl. 46655.

Pērk

mikroautobusu «Latvija» labā tehniskā stāvoklī. Tel. 36635;

gaļu. Tāl. 55743;

gaļu. Tel. 23477;

gaļu. Tel. 21898;

traktoru T-150 labā tehniskā stāvoklī un in-ventāru. Tel. 50349 no 8 līdz 20;

apses taras klučus 3,7 m un garākus. Tel. 37552;

kartupeļus. Tel. 23942.

Maina

5 m³ lielu metāla bunkuru un graudu venti-latoru pret graudiem. Zvanīt 42073, 42177 vakaros.

Irē

mēbelētu dzīvokli Preiļos. Tāl. 21819.

Dažādi

Lūdzam palīdzēt 3,5 gadus vecajam Andrim Utinānam, kuram nepieciešama sirds ope-rācija, kas izmaksā 6000 \$. Visus, kas var palīdzēt, lūdzam naudu ieskaitīt kontā nr. 13-1315 «Latvijas krājbankas» Preiļu filiālē.

Meklēju kārtīgu sievieti, kas pieskatītu bēr-nus. Zvanīt 22669 pēc 21.00.

Kvalitatīvi mūrē dažādus kaminus un krās-nis. Tel. 23269.

Šūšanas un piegriešanas kursi. Tel. 23567 vakaros.

Vācu ģimene, kas dzīvo Ķelnes tuvumā, meklē Au-pair (18-24 gadi) uz 1 gadu, 400 DM mēnesī. Kontakttālrunis Preiļos 23255, zvanīt no 8 līdz 17 darbdienās Ļudai.

14., 16. un 18. septembrī plkst. 12.00 Preiļos, kinoteātri «Ezerzeme» pēc daudzu pacientu vēlmēm notiks

BEZMAKSAS

tikšanās ar Ukrainas Nopelniem bagāto ārstu VLADIMIRU ČUBČIKU un pazīstamo tautas dziednieci SVETLANU ŠPAKU.

Apmeklējot unikālās tikšanās, jūs uzzi-nāsiet kā:

- atbrīvojies no gadiem ieilgušām slimībām,
- «Jaunās acs»,
- paaugstināt darba spējas, seksuālo ak-tivitāti,
- saglabāt ģimeni vai tikt vaļā no vien-tulības.

Ieeja bez maksas.

A/S Rīgas dzirnavnieks

Labības iepirkuma cenas paaugstinātas par 40%

"GULBENES GRAUDS" Gulbene, Dzelzceļa iela 6
Tālruni 44 23667, 44 23689

NOVADNIEKS

Laikraksts iznāk kopš 1950. gada 29. marta. Redakcijas adrese: Aglonas ielā 1, Preiļi, LV-5301. Tel. 22059, 22305, 21759. Pasūtījuma indekss 3033.

Izdod Preiļu rajona pašvaldības uzņēmums «Laikraksta «Novadnieks» redakcija»

Iznāk 8 reizes mēnesī. Abonēšanas maksa mēnesī Ls 0,71. Mazumtirdzniecībā līgumcena.

Redaktors Pēteris Pīzelis

8Reģistrācijas apliecība Nr. 1018 Iespēsts SIA «Latgales drukā», Rēzeknē, Baznīcas ielā 28. Ofsetiespiedums. Metiens 4900.

Nāk rudentīnīs...

KŪDRAS BRIKETES - ĪSTS SILTUMS!

Nopērkamas a/s «Līvānu māja», Celniecības ielā 2, Līvānos, tālr.: 43355.

SEPTEMBRĪ - TONNA PAR LS 16,48 (ar PVN).

PVAS «Stružānu Kūdras Fabrika» - Miera ielā 15a, Stružānos, Rēzeknes raj. Tāl. 246-58324, 58298, 58220. Pārdodam arī cinkotās skārda vannas (250 l) par Ls 12,99 ar PVN.

Iedzīvotāju ievēribai

Sakarā ar kabeltelevīzijas izveidošanu tie abonenti, kas nemaksā par kolektīvo antenu lietošanu vairāk kā 3 mēnešus, tiks atslēgti no TV uztveršanas sistēmas. Preiļu pilsētas dome

14. septembrī un turpmāk katrā mēneša otrajā sestdienā Preiļos būs gadatirgus. Administrācija

Firma «INVEST-SL» iepērk privatizācijas sertifikātus — Ls 0,75 (t.sk. nodoklis) un pārdod. Tāl. 22202 Preiļos un Līvānos poliklīnikas 1. stāvā (tāl. 42892, gan tikai pēc 17.00).

Šalciet klusi, dzimtie vēji, Mūža dziesma beigusies. Pāri sirdij aplukušai Zeme smilšu segu klās. S.Kaldupe
Izsakām visdziļāko līdzjūtību Silvijai Voronkinai sakarā ar TĒVA nāvi. Preiļu trikotāžas fabrikas kolektīvs

Karatē klubs «SATORI» Igora Komara vadībā atsāk savu darbu. Aicinām visus, kas vēlas turpināt vai iesākt treniņus karatē šotokan stilā, ierasties uz organizatorisko sapulci, kura notiks 1996. gada 8. septembrī plkst. 11.00 Preiļu sadzīves pakalpojumu namā (ieeja no pagalma puses). Gaidām!

RAJONA PADOMĒ

Preiļu
rajona
laikraksta
«NOVADNIEKS»
IELIKUMS

● Sestdiena,
1996. gada 7. septembris

● Nr. 4

1996. GADA 22. AUGUSTĀ PREIĻU RAJONA PADOMES SĒDĒ PIENĒMTIE LĒMUMI

DARBA KĀRTĪBĀ:

1. Par rajona ceļu fonda līdzekļiem.
2. Par tautsaimniecībai paredzētajiem līdzekļiem.
3. Par aizdevuma piešķiršanu.
4. Par 1996.-97. gada apkures sezonu.

5. Par infekcijas nodaļas slēgšanu.
6. Par rajona pašvaldību saglabāšanu.
1. Par rajona ceļu fonda līdzekļiem.
1. Apstiprināt rajona ceļu fonda līdzekļu izlietojumu 1996. gadā.
2. Atcelt rajona padomes lēmumu Nr.31 & 5.

Pielikums Nr. 1

PREIĻU RAJONA PAŠVALDĪBAS PLĀNS PAŠVALDĪBAS AUTOCEĻU (IELU) FONDA LĪDZEKĻU IZLIETOJUMAM 1996. GADĀ

Plānotie ienākumi:
— atlikums uz 01.01.1996. Ls 87271.03
— no transportlīdzekļu ikgadējās nodevas Ls 67996.00
— no akcīzes nodokļa Ls 189801.00
— pārējie finansējuma avoti (norādīt kādi) Ls —
KOPĀ: Ls 345068.03

Plānotie izdevumi:

Līdzekļu izlietojuma vieta (pils., pagasta terit. nosaukums)	Naudas izlietojuma veids pa darbu veidiem pašvaldību teritorijā					
	Melno segumu uzturēš. un remonts Ls	Grants segumu uzturēš. un remonts Ls	Ziemas dienesta izdevumi Ls	Mākslīgo būvju (tiltu, caurteku) uztur. un remonts Ls	Satiksmes drošības pasākumi Ls	Pārējie darbi (norādīt kādi kādi) Ls
Līvāni Preiļi Pagasti	14000 13000 18500	102382.49	7500 5900 38000	15000	737 713 2000	16000 (zāles pļaušana, krūmu ciršana) 25835.54
Banka Baltija Tilts pār Dubnas upi Autoceļu (ielu) fonda				60000		20000 (neparedzētie darbi)
Autoceļu (ielu) fonda						5500 (darbu org. tehn. uzraudz.)

Pielikums Nr. 2.

PLĀNOTAIS CEĻU (IELU) FONDA LĪDZEKĻU SADALĪJUMS PAŠVALDĪBĀM 1996. GADĀ (Ls)

	Akcīzes nodokļa daļa	Transporta līdzekļu nodeva
Aglonas	7405	2653
Aizkalnes	5573	1997
Galēnu	5839	2092
Jersikas	7389	2647
Pelēču	10516	3767
Preiļu	6850	2454
Sutri	8108	2905
Riebiņi	16628	5957
Rožkalnu	6453	2312
Rožupes	11280	4041
Rudzātu	9376	3359
Rušonas	17202	6162
Saunas	6520	2336
Silajāņu	5366	1922
Stabulnieku	6099	2185
Turku	6952	2490
Sījukalns	7068	2532
Upmalas	7594	2720
Vārkavas	6772	2426
Līvānu	16371	5866
Preiļu	14440	5173
KOPĀ:	189801	67996

2. Par tautsaimniecībai paredzētajiem līdzekļiem

1. No rajona padomes rezerves paredzēt:
  - 1.1. Skolu valdes telpu remontam rajona padomes ēkā Ls 1500;
  - 1.2. Aglonas lauku slimnīcas tehnikas apsekošanai Ls 150.
2. No veselības aprūpes rezerves fonda līdzekļiem Līvānu slimnīcas remontdarbu apmaksai Ls 2400.

3. Par aizdevuma piešķiršanu

Atteikt Preiļu pilsētas domes prasībai piešķirt aizdevumu kurināmā apmaksai.

4. Par 1996.-97. gada apkures sezonu

Lai racionālāk izmantotu rajona padomes budžeta līdzekļus, samazinot izdevumus par apkuri, un nodrošinātu rajona padomes budžeta iestādes ar siltuma ražošanai nepieciešamo kurināmo:

1. ieskaitīt no rajona ceļu fonda līdzekļiem p.u. «Siltums» Ls 26800.
2. Padomes izpilddirektoram noslēgt līgumus ar siltuma ražotājiem un patērētājiem, gādājot par līdzekļu racionālu izmantošanu un savlaicīgu atgriešanu rajona ceļu fondā līdz 1996.-97. gada apkures sezonas beigām.

5. Par infekcijas nodaļas slēgšanu

Pamatojoties uz iesniegto informāciju par infekcijas nodaļas noslodzi un uzturēšanās izmaksām:

1. Uzskatīt par nelietderīgu turpmāku infekcijas nodaļas uzturēšanu rajonā un slēgt to ar š.g. 1. oktobri.
2. Līvānu slimnīcas direktori I. Glušņonokas kundzei savlaicīgi veikt pasākumus nodaļas slēgšanas sakarā atbilstoši likumdošanai.
3. Veselības aprūpes nodaļai noslēgt līgumus ar Daugavpils, Rēzeknes un Jēkabpils rajonu slimnīcām par infekciju slimnieku ārstēšanu.

6. Par rajonu pašvaldību saglabāšanu

Uzdot rajona padomes izpilddinstitūcijai sagatavot vēstuli valdībai, kurā jāatspoguļo deputātu viedoklis par tieši vēlēto rajonu pašvaldību saglabāšanu un rajona pašvaldību tiesību un pienākumu paplašināšanu ar ietekmi uz rajonā izvietotajām valsts institūcijām un pagastu un pilsētu pašvaldībām.

Publicējam to LR MK rīkojumu, kurš atrisināja situāciju par Aglonas internātgimnāzijas pastāvēšanu 1996./97. m. g. un deva iespēju svētku atmosfērā uzsākt mācību gadu vairāk kā 200 bērniem un viņu vecākiem, kā arī skolā strādājošajiem.

V. Brice

Par Aglonas katoļu ģimnāziju

1. Ņemot vērā, ka līdz 1996./97. mācību gada sākumam Aglonas katoļu ģimnāzija nav veikusi izglītības iestādes atvēršanai nepieciešamos pasākumus, apturēt 1995. gada 21. septembrī noslēgto Izglītības un zinātnes ministrijas un Aglonas bazilikas vienošanos par sadarbību Aglonas internātgimnāzijas pārveidošanā par Aglonas katoļu ģimnāziju.
2. Izdarīt Ministru kabineta 1996. gada 2. jūlija sēdes protokolā nr. 34 grozījumus un svītrot 29.§ 2., 3. un 4. punktu.
3. Preiļu rajona pašvaldībai, Aglonas pagasta pašvaldībai un Preiļu rajona skolu valdei sagatavot un līdz 1997. gada 30. aprīlim iesniegt Izglītības un zinātnes ministrijā Aglonas internātgimnāzijas reorganizācijas projektu, kā arī 1996./97. mācību gadā nodrošināt mācību un uzturēšanās iespējas Aglonas internātgimnāzijas audzēkņiem un darba iespējas pedagogiem un darbiniekiem.

A. Šķēle,

Ministru prezidents

M. Grīnblats,

Izglītības un zinātnes ministrs,
Ministru prezidenta biedrs

Pārskats par Preiļu rajona budžeta izpildi 1. pusgadā

IENĒMUMI	Plāns 1996.g.		Izpilde uz 1. jūliju
	Plāns	Izpilde	
Iedz. ien. nod.	1136951	559804	49.24%
Zemes nodoklis	130526	44358	33.98%
Īpašuma nod.	58419	34209	58.56%
Iekšējie dod. par pakalpojumiem un precēm	25097	9148	36.45%
Ieņ. no uzņēmējdarbības un īpašuma	0	272	
Nodevas un maksājumi	633959	16910	26.44%
Sodi un sankcijas	160	132	82.50%
Pārējie nenodokļu ieņēmumi	61618	35848	58.18%
KOPĀ IENĒMUMI	1476730	700681	47.45%
Savstarpējie norēķini	49509	11806	23.85%
Dotācijas	2268450	1004184	44.27%
Mērķdotācijas	412939	206470	50.00%
PAVISAM IENĒMUMI	4207628	1923141	45.71%

IZDEVUMI

Pārvalde	Plāns 1996.g.		Izpilde uz 1. jūliju
	Plāns	Izpilde	
Aizsardzība	628037	276864	44.08%
Sabiedriskā kārtība un drošība, tiesību aizsardzība	5225	873	16.71%
Izglītība	9866	4431	44.91%
Veselības aprūpe	1376918	556338	40.43%
Sociālā apdrošin. un nodrošin., t.sk., pabalsts un palīdzība	961002	403095	41.95%
trūcīgajiem iedzīvotājiem	402845	169671	42.12%
Dzīv. un komunālā saimniecība	421211	133075	31.59%
Brīvais laiks, sports, kultūra	333999	158185	47.36%
Kurināma un enerģētikas pasāk.	0	2120	
Lauksaimniecība	1350	659	48.81%
Transports, sakari	18618	7811	41.95%
Pārējā ekonomiskā darbība	1872	792	42.31%
Pārējie izdevumi	101248	16043	15.85%
PAVISAM IZDEVUMI	4261191	1729957	40.62%

Kā redzams tabulā, rajona budžeta ieņēmumi pirmajā pusgadā ir izpildīti par 45.71% (4207628.- — 1923141). Lielākās problēmas ieņēmumu daļās izpildē rada tas, ka netiek pilnīgi ieskaitīta dotācija no republikas finansu izlīdzināšanas fonda, kurai ir vislielākais īpatsvars kopējos rajona ieņēmumos (52.21% no kopējiem ieņēmumiem). Saņemta dotācija tikai 44.27% apmērā (2268450.- — 1004184.-). Nesāņemot pilnīgi ieņēmumus, līdz ar to, arī izdevumi netiek finansēti plānotajos apmēros, bet proporcionāli ieņēmumiem.

S. Brice,

budžeta nodaļas galvenā speciāliste

Jaunas iespējas nevalstisko organizāciju attīstībai

Preiļu rajona padome vairākkārt ir uzsvērusi savu principiālo atbalstu profesionālām apvienībām un cilvēku grupām rajona attīstības programmas ietvaros noteiktajās sfērās. Vēlreiz atgādināsim tās jomas, kurās iespējama rajona padomes pretimnākšana attīstības procesa nodrošināšanai, tās ir:

- komunikācija un informācija,
- veselības aizsardzība un sociālā sfēra,
- zinātne un izglītība,
- svešvalodu apgušanā,
- tūrisma attīstībā un kultūrvides saglabāšanā,
- ķīmijas un biotehnoloģijas jomā,
- kultūras vērtību radīšana un saglabāšanā,
- fizikulturā un sportā.

Šajā pašā sociālās un ekonomiskās attīstības programmā ir ierakstītas tās sfēras, kurās Preiļu rajona padome var līdzdarboties, balstoties uz līdzdalības - kredītēšanas principu. Šos mūsu rajona attīstības virzienus ir atbalstījuši visi rajona deputāti un programma ir apstiprināta Preiļu rajona padomes sēdē, līdz ar to ieguvusi oficiāla dokumenta nozīmi. Pēdējā laikā, līdz ar Latvijas virzību uz Eiropu, rodas iespējas papildus izmantot Eiropas Savienības fondu dažādu projektu realizācijai.

1997. gadam ir izveidota pieeja PHARE un TACIS Demokrātijas programmai. Preiļu rajona attīstības plānošanas nodaļai ir visa informācija par šo programmu un tās realizācijas iespējām Latvijā un Preiļu rajonā. Lielākoties tās domātas tīri tehniskai palīdzībai dažādām valsts institūcijām, taču daļa ir pieejama nevalstiskām organizācijām, tāpat arī profesionālām apvienībām un reģistrētām cilvēku grupām; biedrībām, klubiem un apvienībām. Kopumā ir izmantojamas trīs apakšprogrammas.

1. PHARE un TACIS Demokrātijas programmas uzdevumi ir:

- paplašināt parlamentāriešu, vietējo un nacionālo līmeņu vēlēto pārstāvju zināšanas par demokrātisko praksi,
- atbalstīt nevalstisko organizāciju darbu, kuras veicina plurālistiskas demokrātiskas sabiedrības izveidi,
- demokrātijai un likumu varai atbilstošu specifisku ekspertīžu un tehnisko iemaņu nodošana profesionālajām grupām un asociācijām, kas darbojas Centrālās, Austrumeiropas un jaunajās neatkarīgu ieguvušās valstīs.

2. PHARE Eiropas nevalstisko organizāciju savstarpējo sakaru programma LIEN atbalsta projektus, kuri palīdz pilsētas un rajonu apvidos novārtā atstātām cilvēku grupām, lai uzlabotu esošo situāciju, kādā tās atrodas un kurām ir neperspektīva sociālā attīstība.

Programma paredz šādu mērķu realizāciju:

- sieviešu veselības un profesionālo iemaņu uzlabošana,
- bezdarbnieku un sociālā riska iedzīvotāju grupu (ieskaitot minoritāšu pārstāvjus un invalīdus) labākā sociālā integrācijā,
- veicināt veselības un sociālā atbalsta nodrošināšanu īpaši neizdevīgā stāvoklī esošām cilvēku grupām (vecie cilvēki, bezpajumtnieki u.c.).

3. Mikroprojekti ir pieejami iepriekšminēto programmu ietvaros un to mērķi ir palīdzēt nevalstisko organizāciju attīstībai, kā arī sekmēt vienkāršo iedzīvotāju aktīvāku līdzdalību sabiedriskajā dzīvē. Šie projekti var ilgt līdz vienam gadam un ir pieļaujama tikai viena partnera dalība, iepriekšējos projektos bija nepieciešams vismaz viens partneris no Eiropas Kopienas valstīm. Maksimālais finansu apjoms ir Ls 6900, minimālais no Ls 2070 un tikai 10% no kopējās pieprasītās summas ir jāsedz projekta iesniedzējam (to var izdarīt arī natūrā). Pieteikumus var rakstīt valsts valodā.

Tomēr ir jāatgādina, ka šī ir tikai iespēja, tas nenozīmē obligātu finansu atbalsta piešķirumu, bet lielas cerības to saņemt. Protams šādu piešķirumu varat arī nesaņemt, bet jebkurā gadījumā jūsu mēģinājums tiks novērtēts, tādējādi ievērojami palielinot cerības iegūt šādu piešķirumu nākošajā gadā. Neviens jūsu vietā neizdarīs šo nepieciešamo darbu.

Dažkārt rodas neskaidrības par nevalstisko organizāciju definīciju. Latvijā ar šo jēdzienu saprot sabiedriskās, bezpeļņas organizācijas, kuras tiek veidotas dažādās jomās, ar dažādiem mērķiem un tās veido dažādas sabiedriskās grupas. Piemēram, izglītības biedrības, lauksaimniecības biedrības, anonīmo alkoholiķu klubi, invalīdu biedrības. Gaivenais nosacījums, lai sekmīgi varētu piedalīties šajās programmās, ir reģistrācija Tieslietu ministrijā Sabiedrisko organizāciju departamentā, kurš atrodas Rīgā, Republikas laukumā 4, tur jūs varat saņemt izsmēlošu informāciju par reģistrāciju.

Formas un anketas par šīm programmām, kā arī precīza un izsmēloša informācija ir atrodama Preiļu rajona padomes attīstības plānošanas nodaļā, jautāt pēc Ineses Kursītes vai Valērija Stūris.

Projektu iesniegšanas galējais termiņš ir 1996. gada 10. oktobris. Tuvāka informācija ir iegūstama arī Eiropas Komisijas delegācijā: Pasaules Tirdzniecības centrā, 5. stāvs, 528. telpa, Elizabetes iela 2, Rīga, LV 1340, tālrunis 7325270.

Valērijs Stūris,
rajona attīstības plānošanas nodaļas vadītājs

Biznesa informācijas pieejamība Preiļu rajona padomē

Uzņēmējdarbība jeb parasti sakot biznesa attīstās ļoti strauji. Par nožēlošanu jāsaaka, ka šie vārdi vairāk attiecas uz Rīgas pilsētu, bet mazāk uz Latgales rajoniem. Gandrīz ik dienas presē un televīzijā parādās pirkšanas un pārdošanas informācija. Vēl biežāka un satraucošāka ir informācija par krāpnieciskām, kuras ir organizējušas kādu pasākumu, bet tad veikli pazudušas ar visu naudu.

Ar tādiem gadījumiem sastopas ne tikai cilvēki, kuri ik dienas slēdz līgumus, nodarbojas ar tirdzniecību, bet gandrīz jebkurš iedzīvotājs mūsu rajonā. Ikdienā nākas saskarties ar vairākiem gadījumiem, kad ir nepieciešama visvienkāršākā informācija par darījuma partneri, pārliecināties par firmas eksistenci, kuras pārstāvji ir apmeklējuši mūsu darbavietu. Latvijā biznesa informācija un tās lietošana ilgāku laiku bija atstāta novārtā, jo bija maza pieredze par tās nepieciešamību, bet dzīve piespieda saprāta robežās neuzticēties un visu pārbaudīt. Ārzemēs šāda tipa informācija ir plaši pieejama un uzņēmēji uzticas tikai pārbaudītiem partneriem. Daži darījumi tiek slēgti pa telefonu, bet tikai ar pārbaudītiem cilvēkiem. Lai nodrošinātu šādu pārbaudi, iegūtu datus par to, ko pieprasa tirgus, piedāvā citas firmas, kādas ir investīciju iespējas, izmanto ļoti dažādus veidus.

Parastākais ceļš ir, kad viens draugs pastāsta otram par savu partneri, bet šādā veidā nododamā informācijas aprīte ir ļoti lēna un neapmierina mūsu dinamisko dzīvi un nevar jau būt draugos ar visu pasauli. Otrs ļoti populārs ceļš ir reklāma, kuru mēs praktiski redzam visās avīzēs un televīzijā. Tomēr arī šeit ir zināmi ierobežojumi, jo neapmierina mūsu sabiedrībai interesē oglekļa tērauda velmējumu sijās un izdevumi tādi reklāmai būtu neproporcionāli iegūtajam pasūtītāju lokam.

Attīstoties uzņēmējdarbībai, protams, tiek meklēti ceļi un iespējas, kā padarīt visu informācijas plūsmu pieejamu un maksimāli izmantojamu katram cilvēkam, kurš ir iesaistīts šajā aprītē. Arī Preiļu rajona padome meklē ceļus un iespējas, kā veicināt uzņēmējdarbības attīstību.

Protams, mums nav lieli finansu līdzekļi, ko ieguldīt vienā vai otrā uzņēmumā, un tas arī nav vajadzīgs, jo neviens nevarēs izvērtēt, kam ir jādod priekšroka, bet zaudētājs apvainosies un neuzticēsies rajona padomes darbībai. Tāpēc visā plašajā pasaulē ir pieņemts, ka pašvaldības sniedz tādus pakalpojumus un palīdz sava rajona uzņēmējiem tādā veidā, kas maksimāli apmierinātu pēc iespējas plašāku klientu loku, lai nevienam nedotu iemeslu apvainoties par protekcionismu. Viens no šiem pakalpojumiem, kurš normālam attīstības procesam ir ļoti nepieciešams, ir informācija.

Biznesa pasaule attīstoties ir izgājusi garu evolūcijas ceļu līdz tā sasniedza šodienas prasībām atbilstošus risinājumus. Mums ir divas iespējas — iziet šo informācijas attīstības ceļu vēlreiz vai pieslēgties šim ceļam un izmantojot citu valstu pieredzi pārņemt labākās atziņas un iespējas, ko piedāvā plašais pasaules tirgus. Garais ievads bija domāts, lai katrs iedzīvotājs un uzņēmējs saprastu informācijas nozīmi un to, ka, pārvaldot informāciju, mūs neviens nevar piekrāpt vai apmulķot, atņemt naudu vai veikt citas darbības, kuras nāk mums par sliktu.

Biznesa organizācijas, atsevišķās firmas visā pasaulē līdz ar informācijas tīklu attīstību ir izstrādājušas specifiskus produktus, kuros uzkrājas uzņēmējam un klientam domāta informācija. Šai informācijai ir jābūt viegli pieejamai, lasāmai un nepārtraukti jāatjaunojas, lai tiktu izmantotas visas biznesa pasaules iespējas. Latvijā šāda tīkla izmantošanas iespējas ir nedaudzās vietās, parasti tos izmanto bankas, veicot savstarpējus norēķinus, kā arī Pasaules Tirdzniecības Centrā ir iespējams pieslēgties vairākām globālām datu pārraides un informācijas uzkrāšanas vietām.

Preiļu rajona padome, lai veicinātu uzņēmējdarbības attīstību, protams, nevar pieslēgties šiem tīkliem tieši, bet mēs esam noslēguši vienošanos ar Centra pārstāvjiem, ka vienkāršākā veida informācija par piedāvājumiem un pieprasījumiem tiks piegādāta arī Preiļu rajona padomei un uzņēmējs varēs izvēlēties no šī informācijas klāsta sev vispiemērotāko un sameklēt PTC neatkarīgi no mums. Tā informācija, kura būs pieejama Preiļu rajona padomē katru pirmdienu, sākot no septembra, būs par velti, katrs apmeklētājs varēs izvēlēties sev vispiemērotāko. Par ielūkošanos katrā paziņojumā ir jāmaksā jau PTC pēc sekojoša cenrāža:

- par viena paziņojuma pilnu izdrukām jāmaksā 1-2 lati,
- par uzņēmuma informācijas sagatavošanu (800 zīmes un angļu valodā) jāmaksā Ls 30.

Šīs cenas ir noteiktas PTC un tās nav atkarīgas no Preiļu rajona labvēlības, mēs varam nodrošināt tikai to, ka jums nav jābrauc uz Rīgu, lai saņemtu visvienkāršāko informāciju.

Ko varēs redzēt uz tā saucamajiem ziņojumu dēļiem? Sekojošu informāciju:

- ko un kas pārdod,
- ko un kas pērk,
- kādas investīcijas ir pieejamas,
- citus sadarbības priekšlikumus.

Otrā lielā iespēja ir saistīta ar Latvijas Uzņēmumu reģistra datiem, kuru saņemšanu un apstrādi nodrošina firma «LURSOFT». Pašlaik šis uzņēmums ir vienīgais Latvijā, kurš piedāvā visplašāko datu bāzi par uzņēmumiem, to adresēm, dibinātājiem, statūtu izmaiņām un citām juridiskām lietām, kuras interesē uzņēmēju un jebkuru cilvēku, kuram ir nepieciešams pārbaudīt partnera leģimitāti.

Rajona padome mēģinās atrisināt šo jautājumu, pirmkārt, jau savām vajadzībām, jo teritorijas pārvaldei ir nepieciešami precīzi dati par uzņēmējiem, par viņu darbību, šī informācija netiks nodota vai pārdota trešajām personām, bet tikai rajona vajadzībām. Ja kādam interesē uzņēmumu reģistrs, izmaiņas, tad ir jāizmēro ceļš līdz Rīgai, lai saņemtu interesējošo informāciju. Tomēr arī šo problēmu ir iespējams atrisināt, pieslēdzoties firmas «LURSOFT» datu bāzēm un izmantojot to informāciju par uzņēmējdarbību, kura ir pieejama publiskai lietošanai.

Preiļu rajona padomei ir visas tehniskās un praktiskās iespējas, lai atvērtu šādu informācijas centru, kurā jau par samaksu tiek izsniegtas un pārbaudītas ziņas par uzņēmējiem un viņu firmām. Bet ir nepieciešama arī uzņēmēju vēlēšanās saņemt datus.

Tāpēc būtu vējams, lai pēc šīs publikācijas Preiļu rajona un arī blakusrajonu uzņēmēji un jebkura cita persona rakstiski vai zvanot izteiktu savu vēlmi nodaļas vadītājam Valērijam Stūrim izmantot šādu pakalpojuma iespēju. Vēlams šo informāciju apkopot līdz septembra vidum, mums ir vairākas iestrādes ar ieinteresētajām personām un oktobra beigās būtu iespējams izveidot šādu biznesa informācijas centru. Jo jebkura lieta maksā naudu, un nav prātīgi ieguldīt līdzekļus telpām un iekārtām, ja nebūs pieprasījuma pēc šādas informācijas. Rajona padome ilgāku laiku domā par informācijas centra izveidošanu, kurā tiktu apkopota visa informācija par uzņēmējdarbību un iespējas pieslēgties starptautiskajiem informācijas tīkliem.

Daudzas firmas un mazie uzņēmumi nevar pieslēgties biznesa informācijas tīkliem, tāpēc rajona padome aicina apvienot līdzekļus un iespējas un mēģināt kopīgiem spēkiem atrisināt šo jautājumu.

Mūsu nodaļa ir atvērta jebkuram priekšlikumam un ierosinājumam jautājumos, kā nodrošināt ekonomisko informāciju rajona uzņēmējiem un iedzīvotājiem.

Valērijs Stūris,
Preiļu rajona attīstības plānošanas nodaļas vadītājs

Kā piezvanīt uz Preiļu rajona padomi?

Sakarā ar to, ka Preiļu rajona padomē tika uzstādīta vietējā telefonu centrāle, un līdz ar to samazinājās telefona abonentu numuru skaits, nedaudz izmainījās kārtība, kādā var sazināties ar mūsu iestādi. Tagad to iespējams izdarīt divējādi:

1. Izmantojot konkrēto telefona numuru:

- 22231 — padomes priekšsēdētājs,
- 22238 — kanceleja,
- 23144 — padomes sekretāre, fakss,
- 22234 — izpilddirektors,
- 22235 — attīstības plānošanas nodaļa,
- 22671 — budžeta nodaļa, jaunatnes lietu padomnieks,
- 22365 — grāmatvedība,
- 23935 — veselības aprūpes nodaļa, sociālās aprūpes nodaļa,
- 23209 — pašvaldību darba koordinators, jurists,
- 22032 — celtniecības speciālists, rajona arhitekts, celtniecības uzraudzības inspektors,
- 21091 — vispārējā nodaļa, izglītības inspektors,
- 22082 — civiltās aizsardzības speciālists, ceļu fonda speciālists, operatīvo jautājumu speciālists,
- 22481 — skolu valdes priekšsēdētāja vietnieks,
- 22920 — bērnu tiesību aizsardzības inspektors,
- 22761 — skolu valdes metodiskais centrs,
- 22589 — skolu valdes grāmatvedība.

2. Ja, gadījumā, neizdevās sazināties pa konkrēto telefona numuru, iespējams piezvanīt pa jebkuru citu no augstāk minētajiem numuriem un nosaukt nepieciešamo nodaļu vai darbinieku, ar kuru vajag sazināties.

A. Poplavskis,
rajona padomes izpilddirektors

Kultūras pasākumi Preiļu rajonā septembrī

Ličos

21.09. — «Linga». Koncerts un diskotēka.
28.09. — «A un Z» grupa spēlē balli.
Katru piektdienu balles.

Saunā

14.09. — balle.
28.09. — balle.

Sīlukalnā

7.09. — balle — spēlē «Brālīši» no Varakļāniem.
21.09. — balle — spēlē grupa «Kantoris 04» no Valmieras.
28.09. — balle — spēlē grupa «Brālīši» no Madonas.

Rudzātos

Katru sestdienu balles.

Aglonā

Katru piektdienu diskotēkas.

Jersikā

21.09. Rudens balle.

Aizkalnē

12.09. — Dzejas dienas.
A.Kūkoja izstāde muzejā — visu mēnesi.
Katru otro piektdienu — bērnu diskotēka.

Galēnos

15.09. — Galēnu pagasta iedzīvotāju sporta sacensības.
Atpūtas pasākums.

Rušonā

7.09. — balli spēlē grupa «Aija» no Rēzeknes.
14., 21., 28. septembrī — diskotēkas.

Pelēcos

7.09. — dejas spēlē duets «Nakts» no Preiļiem.
14.09. — balle — spēlē «Kokmuižas muzikanti» no Valmieras.

Rajona padomes finansētie pasākumi augustā

Kultūras pasākumi

Deju kolektīvu vadītāju seminārs Ls 90,50.
Kāzu muzikantu saiets Ls 810.
Skolotāju kora uzturēšana Ls 200.—

Sociālās aprūpes pasākumi

Pabalsti Černobiļas AES avārijas seku likvidācijās dalībniekiem Ls 2040.
Anonīmo alkoholiķu atklātā sanāksme Ls 35.
Fotoalbuma izveidošana par Zviedrijas pieredzi

Ls 35.

Pabalsts A.Malnači Ls 45.

Pieaugušo sporta pasākumi

Vieglatlētika Ls 228.
Futbols Ls 577.
Šaušanas sacensības Ls 55.
Ūdensslēpošana Ls 300.
Sporta tērpu iegāde rajona izlasei Ls 500.

Skolu jaunatnes pasākumi

Futbols Ls 300.
Vieglatlētika Ls 300.
Volejbols Ls 100.
Basketbols Ls 50.

Preiļu rajona galvenās bibliogrāfes M.Jeļisejevas ziņojums par par novadpētniecības darbu Preiļu rajonā

Nolasīts Latvijas Tautas bibliotēku novadpētniecības konferencē 1996. gada 8. augustā Preiļos

Latgale ir sens, savdabīgs kultūrvēsturisks novads, daudziem neizprotams, citiem eksotisks, vai arī kas īsti arhaisks. Preiļu vārds, iespējams, arī neizsaka neko būtisku — viena no «zilo ezeru zemes» provincēm. Savulaik mūsdienu iegrīzās dodoties tūrisma maršrutā pa Raiņa vietām, apmeklējot Jasmuižu. Nereti pat vairāki autobusi stāvēja pie keramiķu mājām, gaidot, kamēr izkuršies un atdzīsīs cepļis, lai no Latgales brauciena suvenīram aizvestu tradicionālo Silajāņu keramiķu: podus, vāzes, šķīvjus vai svečturus.

Kopš atmodas sākuma Preiļu apmeklējuma mērķis ir cits — ik vasaru, 15. augustā tūkstošiem svētku cilvēku dodas uz Aglonu, uz lielajiem katoļu svētkiem. Preiļi ir izauguši senās Jersikas valsts vidienē, sešu lielu ceļu satecē. Bijuši apdzīvoti jau 10.-12.g.s., taču pirmo reizi vēstures dokumentos minēti 1348.g. Miesta tiesības Preiļi iegūst 1852.g., 1928.g. pilsētas tiesības, bet kopš 1950.g. ir rajona centrs.

Par daudz ko mēs pamatoti varam teikt — pirmais Latgalē. Vārkavieši ir leņņi uz to, ka viņu pagastu daudzina kā pirmās Latgales tautskolas paspārni. Riebiņiete H.Ersa -Kozlovska bija pirmā latgaliete ar augstāko muzikālo izglītību, bet Ādams Turkopuls — pirmais akadēmiski izglītais Latgales agronoms. Mūsu zelta fonds ir Latgales keramikas stūrakmeņi: Andrejs Paulāns, Polikarps Čerņavskis, Ušpelu dzimta, kuru darbi Parīzē, Londonā un citur pasaulē vārda tiešā nozīmē vērtēti ar zeltu un sudrabu. Arī vecākais Latgalē — Saunas etnogrāfiskais ansamblis ir mūsējais, tāpat kā lielākais Latvijā atrastais meteorīts, daudzie kalni un pilskalni ar ievērojamāko — Jersikas pilskalnu tostarp.

Īpašs statuss, bez šaubām, ir nacionālajai svētvietai — Aglonas bazilikai. Par reliģiju runājot, nevar nepieminēt, ka vairums redzamāko katoļu garīdznieku dzimuši Preiļu rajonā: kardināls J.Vaivods, bīskaps Jānis Cakuls, pāvesta galma prelāts Kazimirs Ručs u.c. Pasaulslaveni zinātnieki mūsdienu vārdu iznesuši tautā:

salīdzināmās un evolucionārās embrioloģijas un paleontoloģijas pamatlicēji, brāļi Kovalevski, Lietuvas hidroloģijas pamatlicējs Stepans Kolupailo, prezidenta Niksona tehniskais padomnieks eksperts kosmosa jautājumos Jānis Vilcāns, viens no kara aviācijas pamatlicējiem Krievijā Jāzeps Baško. Novadnieku vidū ir gan zinātnieki, gan kultūras, mākslas, literatūras darbinieki, gan politiķi, valodnieki un filozofi. Lūk, daži, kuru vārdi nepras komentārus: A.Milts, P.Zeile, V. un M.Muktupāvelis, A.Reķēna, J.Kursīte, A.Sarkanis, V.Atāls, A.Pormale, L.Vēze, V.Davidanova, J.Paberzs, A.Stikāne, K.Špoģis, J.Graubiņš, J.Ivanovs, J.Kulakovs, A.Viļumanis, M.Romāne, J.Streičs, R.Ančāns, A.Līvmane, J.Ādamsons, A.Blonskis, Z.Indrikovs, ... vēl un vēl.

Runājot par Latgales pagātnes un tagadnes norisēm, jāatceras, ka šeit tūkstošiem un simtiem gadu risinājušies notikumi, kuri nozīmīgi ne tikai mūsu novadam. Šis bagātās pagātnes izpētes darbā iesaistās arī bibliotēka.

Izkaisīta informācija interesentiem ir grūti pieejama un izmantojama, tāpēc tematiskajās un personāliju mapēs, novadpētniecības materiālu kartotēkā glabājas dažādu vēsturisku notikumu apraksti un apskati, novadnieku biogrāfijas, atstātais mantojums un viņu darbības vērtējums.

Nopietni šis darbs uzsākts pirms 4 gadiem. Savulaik rajona laikraksta rubrikā «Mantojums» publicētie materiāli bija pirmais atbalsta punkts uzsākot laika gaitā aizmirstu novadnieku apzināšanu. Kad pieejami kļuva ārzemēs iznākušie latgaļu periodiskie izdevumi un kultūrvēsturiskie almanahi, kad bibliotēkas fondā ienāca toreizējā Preiļu dekāna Alberta Budžes un vēsturnieka A.Anspaka dāvinātās grāmatas, materiālu klāsts paplašinājās. Uzsāktā sadarbība, informācijas un materiālu apmaiņa sekmiņi turpinās, dibinās jauni kontakti. Arī no pilsētas un rajona iedzīvotāju personīgajiem arhīviem saņemam fotomateriālus, kultūrvēsturisku apcerējumu manuskriptus. Izmantojot

Nacionālās bibliotēkas Letonikas nodaļas uzzīņu literatūru un kartotēkas, SBA kārtā saņemot nepieciešamos materiālus, novadpētniecības fonds paplašinās, to īpaši labvēlīgi veicina kopējamās iekārtas iespējas.

Novadpētniecības literatūras fonds nav liels, tas no kopējā fonda vienkop savākts un atsevišķi izvietots.

Neapšaubāmi, īpaša loma materiālu uzkrāšanā ir rajona, novada prese un kalendāriem, kuru viens eksemplārs tiek izmantots izgriezumam tematiskajās un personāliju mapēs. Personāliju mapes ir ap 260, kārtotas tās atsevišķos plauktos alfabēta secībā.

Novadpētniecības materiālu kartotēka, neapšaubāmi, sniedz lasītājam vēl pilnīgākas ziņas par interesējošo jautājumu, informē arī par iespieddarbiem, kuru nav mūsu fondos. Šī kartotēka veidota pēc Latvijas Nacionālās bibliotēkas Bibliogrāfijas institūta izstrādātās shēmas, nedaudz to pārveidojot. Personālijas kārtotas nevis pēc nozarēm, bet atsevišķā kartotēkā, uzvārdu alfabēta secībā.

Lai rosinātu arī pagastu bibliotekārus aktīvāk pievērsties novadpētniecības darbam, pagājušajā gadā veikts darbietilpīgs, bet nepieciešams darbs — visu pagastu bibliotēku kartotēkas tika salīdzinātas ar rajona novadpētniecības materiālu kopkartotēku. Aktīvākie bibliotekāri labprāt pārskatīja materiālus no mūsu fondiem un tādējādi papildina savējos. Vairākām bibliotēkām nosūtītas tematiskās materiālu kopas. Tā Aglonas pagasta bibliotēkā bija skatāma izstāde par pagasta vēsturi, Aglonas bazilikas, vīriešu katoļu ģimnāziju, kardinālu Juliānu Vaivodu.

Atgriežoties pie kartotēkām, jāteic, ka vairākas no tām veidotas ar domu pagastu bibliotekāriem un jebkuram interesentam palīdzēt vieglāk un ātrāk sakopot īsas ziņas par kādu no pagastiem. Tāda ir alfabētiskā personāliju kartotēka, kur attiecīgā pagasta novadnieki sagrupēti vienkop alfabēta secībā, uzrādot biogrāfijas datus un saistību ar novadu. Pēc šāda principa veidota arī topogrāfiskā palīgkartotēka par ap-

dzīvotām vietām, rajona ūdens-tilpnēm, dabas liegumiem, kultūrvides objektiem, draudžu kapsētām un dievnamiem, kultūras pieminekļiem. Jāpiebilst, ka visā novadpētniecības materiālu kartotēkā maksimāli pielietots teritoriālais kārtojums — katras nodaļas sākumā vispārēja satūra raksti, tālāk kartītes grupētas pa pagastiem.

Informāciju par rajona ievērojamākajām vietām un iespējām tās apceļot sniedz 5 šopavasara izstrādātie maršruti gan ūdenstūristiem, gan lauku ceļotājiem. Piedāvāto maršrutu apraksti papildināti ar apskatāmo objektu attēliem, ar informāciju par sadzīves servisa pakalpojumiem attiecīgajā ceļa posmā. Lietišķās informācijas kartotēkā atspoguļotas ziņas par rajona amatniekiem, individuālajiem uzņēmumiem, zemnieku saimniecībām.

Uzkrātie novadpētniecības materiāli pagājušajā gadā tika popularizēti ikmēneša novadnieku jubileju atceres izstādēs. Šogad uzsākts jauns cikls — «Pagasti gadu ritumā». Apskatēji jau bija uzlikti pirmo septiņu pagastu vēstures materiāli. Šomēnes kārtā Preiļu pilsētai. Materiāli tiek izmantoti arī ārpus bibliotēkas dažāda rakstura pasākumu organizēšanā.

Savulaik žurnāls «Katoļu Dzeive» publicēja mūsu fonda materiālus par novadnieku B.Spūli.

Kad cerēja iznākam sērijas «Iepazīsim Latviju» izdevumu par Latgali, redakcijai tika sniegta ziņa par Preiļu rajonu.

DPU Latgales datu bankai nodota informācija par rajona ievērojamākajiem ļaudīm. Latviešu valodas un literatūras skolotāju augusta konferencē sagatavots apskats «Mūsu rajona literāti».

Piedalījāmies ieteicošā bibliogrāfiskā rādītāja «Latgale un latgalieši» sagatavošanā.

Arī novada dzejnieku darba krājuma «Avota ūdens malks» prezentācijas pasākums tika gatavots RGB.

Pašreiz mūsu novadnieks A.Anspaks strādā pie monogrāfijas par Preiļu rajonu. Cenšamies palīdzēt viņam dažādu faktu un datu noskaidrošanā. Ir

organizētas vairākas tikšanās ar interesantiem novadniekiem. Nākamā būs oktobrī ar «Zeltēnes» atbildīgo redaktori V.Davidanovu un viņas kolēģiem. Arī vietējo un novada preses izdevumu «Zemturis», «Novadnieks», «Katoļu Dzeive», «Latgales Laiks» redakciju pārstāvi pie mums tikušies ar saviem lasītājiem. Patīkami, ka vietējā laikraksta žurnālisti regulāri interesējas par jaunākajām izstādēm un pasākumiem bibliotēkā, lūdz precīzēt dažādus biogrāfiskus datus.

Daudzi augstskolu studenti kurša un diplomdarbu tēmas saista ar dzimto novadu, tā vēsturi, mākslu, dabu un cilvēkiem. Ar literātes un pedagoges Neaizmērstules literāro devumu iepazīstina M.Martukānes diplomdarbs, bet mūsu dzejnieku darbus analizējis un vērtējis J.Mičule.

A.Grugules izstrādātā tēma ir «Preiļu rajona ģeogrāfija». Pirmo divu darbu sagatavošanā izmantoti RGB novadpētniecības materiāli un visi kopiji eksemplāri glabājas šeit. Vispārīgā ziņā skolotāju audzēkņu pastiprināta interese jūtama, gatavojoties dažādiem konkursiem, viktorīnām, novadnieku jubilejām. Aktuālākās tēmas ir: Aglonas bazilika, Latgales keramika, Preiļu pils un parka vēsture, Jersikas pilskalns.

Nozīmīgos novadnieku jubilejas pasākumos ar saviem materiāliem piedalāmies izstāžu organizēšanā. Bieži tās tiek reklamētas Latgales televīzijas sīžetos. Arī vietējā radio «Viktorija» studijā runāts par novadpētniecības darbu bibliotēkā.

Kad pavasara pusē Arendolē tika organizēts novadnieku salidojums, gājām talkā pagasta bibliotēkai izstādes organizēšanā.

Jāpiebilst, ka šis gads īpaši ražens jubilejām: J.Graubiņa simtgade, J.Ivanovam — 90, A.Paulānam — 100, J.Streičam — 60. Dažas jau atzīmētas, vairākas vēl priekšā.

Arī doma par sava bibliogrāfiskā rādītāja un ceļveža izdošanu — tuvākās nākotnes plānos. Cerams, ka izdosies!

M.Jeļisejeva,
Preiļu rajona galvenās bibliotēkas bibliogrāfe

INFORMĀCIJA PAR 9. KLAŠU SKOLĒNU SKOLAS BEIGŠANU UN EKSĀMENU REZULTĀTIEM

Skolēnu skaits 01.09.95.	Atskaitīti no skolas			Skolēnu skaits 31.05.96.	Pielāisti pie eksāmeniem	Atbrīvoti no eksāmeniem	Kārto eksāmenus no iepriekšējā gada	Beidza ar		Kārtos eksāmenus rudenī
	Nesekmības dēļ	Sasniedzot 15 gadus	ciņu iemeslu dēļ					Aplicību	Liecību	
574	1	36		554	516	12	2	508	23	26

Mācību priekšmets	Kārtoja eksāmenu	Skolēnu atbilžu skaits, kas novērtējams ar ballēm									
		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Latv.lit. domraksts	324				58	72	68	60	46	14	6
Latv.val. domraksts	324				85	88	52	64	21	12	2
Latv.val.kā valsts val.	185		2		33	31	29	29	28	23	10
Krievu lit. domraksts	180		1		22	44	35	41	20	17	
Krievu val. domraksts	180				43	49	28	30	22	7	1
Algebra latv.skolās	331		1		39	78	70	63	47	24	9
Algebra cittaautu skolās	183		1		21	44	35	32	39	9	2

INFORMĀCIJA PAR 12. KLAŠU SKOLĒNU SKOLAS BEIGŠANU UN EKSĀMENU REZULTĀTIEM

Skolēnu skaits 01.09.95. — 257.
 Atskaitīti no skolas nesekmības dēļ —
 ciņu iemeslu dēļ — 18.
 Skolēnu skaits 31.05.96. — 239.
 Pielāisti pie eksāmeniem — 235.
 Atbrīvoti no eksāmeniem — 6.
 Kārto eksāmenus no iepriekšējā gada — 2.
 Beidza ar diplomu — 27.

LATVIEŠU SKOLAS			CITTAUTU SKOLAS		
Mācību priekšmets	Mācījās	Kārtoja	Mācību priekšmets	Mācījās	Kārtoja
Sac.val.	—	162	Sac.val.	—	60
Sac.lit.	—	162	Sac.lit.	—	60
Latv.val.			Kr.val.mut.pam.	81	81
mut.pam.	131	18	prof.	—	—
prof.	41	18	Kr.lit.mut.pam.	74	16
Latv.lit.mut.p.	120	12	prof.	7	—
prof.	45	10	Vācu val. pam.	20	9
Vācu val. pam.	57	10	prof.	21	10
prof.	56	32	Angļu val. pam.	26	3
Angļu val. pam.	52	5	prof.	8	2
prof.	57	45	Latv.val. pam.	16	17
Krievu val. pam.	47	37	prof.	65	49
prof.	30	20	Algebra pam.	60	58
Algebra pam.	132	144	prof.	21	8
prof.	40	18	Ģeometrija pam.	60	11
Ģeometrija pam.	132	11	prof.	21	—
prof.	40	2	Inform. pam.	39	—
Inform. pam.	118	—	prof.	14	4
prof.	22	8	Vēsture pam.	71	3
Vēsture pam.	136	32	prof.	—	—
prof.	45	23	CDS pam.	64	2
CDS pam.	126	12	Ģeogrāfija pam.	67	37
Ģeogrāfija pam.	101	29	prof.	—	—
prof.	10	9	Bioloģija pam.	37	8
Bioloģija pam.	77	22	prof.	8	4
prof.	38	24	Fizika pam.	49	2
Fizika pam.	27	2	prof.	—	—
prof.	8	—	Ķīmija pam.	48	—
Ķīmija pam.	59	2	prof.	11	5
prof.	9	—	Mājturība pam.	24	6
Mājturība pam.	39	15	Amatu māc. pam.	13	8
Amatu māc. pam.	30	18	Vizuālā māksla p.	4	4
Vizuālā māksla p.	33	13	prof.	—	—
prof.	—	—	Mūzika pam.	13	—
Mūzika pam.	47	3	prof.	—	—
prof.	—	—	Kult.vēst. pam.	18	—
Kult.vēst. pam.	86	8	Biznesa ekon.p.	—	—
Biznesa ekon.p.	67	20	Tehniskā gr.p.	18	1
Latīņu v. pam.	16	5			
Tehniskā gr.p.	17	—			
Novada vēst.p.	18	16			
Cilv.Sab.Valsts p.	5	—			
Ekonon.zin.p.	5	—			
Filozofija p.	5	—			
Rad.raksti pr.	3	—			
Mākslas p.pr.	2	—			

A.Zagorskis,
 skolu valdes priekšsēdētājs
 J.Loza,
 izglītības inspektors
 V.Karpušenko,
 tel. 22761

Pašvaldību darbinieku brauciens uz Kauņu sakarā ar holandiešu īstenotajiem projektiem sociālajā jomā

(pieredzes ieguve)

Datums 05.08.96.

Vizītes dalībnieki: **Valentīna Brice** (rajona padomes sekretāre, soc.jaut.komit.), **Valērijs Stūris** (rajona atbilstības plānošanas nod. vadītājs), **Inese Kursīte** (projektu menedžere), **Uldis Eglītis** (sociālās aprūpes nodaļa), **Leontīna Ūdrasola** (iespējamais Community center vadītājs), **Laila Gercāne** (Līvānu pilsētas dome, projektu menedžere), **Elizabete Žeimote** (Līvānu pilsētas domes soc.aprūpes nod.), **I.Zagrebaļevs** (šoferis, t. 24267).

Izbraucam 5.00. Attālumš 268 km, caur Līvāniem visi 315 km. Turp, atpakaļ 630 km. 10.00 ar nokavēšanos tiekamies ar Kauņas pilsētas vicemēru **Vinci Vaidevuti Margeviciene**, kas vada sociālo lietu komisiju. Tiek stāstīts vairāk par pilsētas finansēto sociālo iestāžu struktūru, to atšķirībām.

1. Dienas bērnu patversme, kas dibināta sadarbojoties Lietuvai ar Holandi. Nepieciešamība radusies, ienākot daudz skarbākajai saimniekošanas sistēmai, t.i. daudzi pieaugušie vēloties uzsākt privāto uzņēmējdarbību, ņemot kredītus bija iekļāvuši savus dzīvokļus. Neveiksmes gadījumā ģimene faktiski ir nokļuvusi uz ielas, t.sk. arī bērni. Šādi bērni, kā arī citāda rakstura maznodrošināto ģimeņu bērni atrodas šajā iestādē dienas laikā. Pilsētas pašvaldība apmaksā tikai brīvdienas, nodrošina bērnu pieskatīšanu un nodarbības no rīta līdz vēlam vakaram. Bērnu nakšņošanu nenodrošina.

2. Bērnu nams, kura finansiālo pusi sedz vietējais katoļu sieviešu/vīriešu klosteris sadarbībā ar Itālijas klosteriem. Uz projektu bāzes funkcionē:

1. Pansija ar sociālo dzīvokļu elementiem. Pārprojektēts bērnu dārzs, kurā mitinās vientuļie vecie ļaudis un desmit pilngadīgas meitenes — sievietes ar bērniem vai bez tiem, bārenes. Pašreiz šīs sievietes uz dzīvokli pretendēt nevar, jo:

1.1. pastāv bezdarbs, Darba biržai un pašam jāmeklē darbs, jo esošais pabalsts zināmā mērā liek to darīt,

1.2. Nav patstāvīgas dzīvošanas iemaņu, sakarā ar bērnu namā pavadīto bērību,

1.3. Kauņas pilsētai nav pietiekošs dzīvokļu fonds.

Pansijā katra no šīm sievietēm maksā par elektrību, ūdeni, apkuri, izmantojot skaitītājus. Pārtiku iegādājas pašas. Par visiem maksājumiem ir jābūt čekiem, iztrūkstošo naudas normu sedz pilsētas pašvaldība.

2. Konsultāciju centrs topošajiem audzēvcākiem. Projektā iesaistījies Kentas grāfiste (Anglija). Ir dažādi bērni un dažādi audzēvcāki (prasības, īpatnības

u.tml.), tāpēc ar abām pusēm strādā psihologi, sociālie darbinieki u.c.

3. Pansionāts jauniešiem ar fiziskās un viegļiem garīgās attīstības traucējumiem.

Visi var sanākt kopā (līdzīgie) un nodarboties (nišas princips). Strādā kustību speciālisti kopā ar psihologiem, tādējādi tiek pārvarētas daudzas diskomforta problēmas. Ir savas šujmašīnas, ir sava kafējnīca, sava veida uzņēmējdarbības aktivitātes.

4. Projekts nevalstiska rakstura sociālajai iestādei Petrašūnu «Community center».

Vada Leonora Godaviene un konsultants **Klaudiuss Stanionis**. Viņi iepazīstina ar šo centru. Atvērto durvju princips iepriekš minētās priekšpilsētas (līdzīga Līvānu pilsētai) iedzīvotājiem. Darbojas uz sabiedriskiem pamatiem, brīvprātīgi dodot telpas priekš aktivitātēm un atbilstoši pielāgojoties vietējo iedzīvotāju prasībām un nepieciešamībām, jo daudz nodarbību ir par maksu.

Atsevišķi elementi:

— telpas ir iedevusi pašvaldība, VSW (Holande) sākotnēji naudu priekš aktivitātēm un elementārai telpu iekārtošanai,

— ir holandiešu aprīkota kompjūteru klase (datori ar 286 procesoru),

— bērni var uzturēties visu dienu, nodarboties, spēlēties un mācīties līdz vēlam vakaram (mūsu jaunrades nama elementi),

— veido sociālo karti, jo ir aktīvi gados veci cilvēki, kuri vēlas kādu pieskatīt vai iesaistīties citos pasākumos un kaut kā būt noderīgi,

— svešvalodu kursi uz brīvprātības principa, bez sertifikāta, jo daudz kur kursi notiek par samaksu,

— iesaista šajā priekšpilsētā augušās slavenības (izglītotās) kādu lekciju nolasīšanā.

Pusdienas pilsētas pašvaldības ēdnīcā, par ko maksā VSW. Neliela pastaiga pa pilsētu. 15.00 Izbraukšana no Kauņas.

Pozitīvie elementi:

1. Ārzemju investīciju piesaiste, atgādina, ka jābūt elastīgiem.

2. Ideja par sociālajiem dzīvokļiem, kas kārtējo reizi atgādina par tām iespējām, ko pašvaldībai būtu jānodod. Pašlaik nav izstrādāta dzīvokļu izmantošanas koncepcija atbilstoši iedzīvotāju sociālajiem slāņiem. Sociālie dzīvokļi, jēdziens, kurš manuprāt skanēs pie mums arvien biežāk. Lietuva atstāj nabadzīgāku, bet sakoptāku un gaumīgāku iespaidu, varbūt pateicoties padomju laiku Lietuvas saimnieciskajam uzplaukumam. Ir jūtama arī savas zemes lielāka mīlestība.

U.Eglītis,
 sociālās aprūpes nodaļas speciālists

Preiļu bērnu un jauniešu centrs, Raiņa bulvārī 26, 1996./97. m.g. uzņem audzēkņus sekojošos papildizglītības interešu pulciņos:

- ādas apstrādes (5.-9.kl.)
  - zīmēšanas (1.-7.kl.)
  - darbs ar papīru (2.-4.kl.)
  - aušanas (4.-7.kl.)
  - rokdarbu (1.-12.kl.)
  - sadzīves kultūras (4.-9.kl.)
  - rotaļlietu izgatavošanas (4.-12.kl.)
  - «Saimniecīte» (5 gadi - 12.kl.)
  - šūšanas-modelēšanas (7.-12.kl.)
  - mezglšanas (3.-7.kl.)
  - klūdziņu pišanas (7.-12.kl.)
  - teātra (1.-12.kl.)
  - leļļu teātra (1.-12.kl.)
  - vokālajā ansambli «Cālis» (līdz 6 gadiem)
  - sarīkojuma deju (4.-5.kl.)
  - aerobikas (7.-8.kl.)
  - angļu val. (1.-7.kl.)
  - latviešu val. (6 gadi - 5.kl.)
  - bērnu klubā «Abecīte» (4-7. gadi)
- programmā: burtu mācība, aritmētika, zīmēšana, veidošana, dziedāšana, vingrošana, apkārtnes mācība, folklorā, praktiskie darbi, interesanti pasākumi.
 Pieteikties līdz 10. septembrim.
 Tālrunis uzziņām 22301, 23380.

Preiļu rajona padome Preiļos, Raiņa bulvārī 19
 Darba grupa izdevuma sagatavošanai

Valentīna BRICE, tel. 23144; Irēna ŠAITERE, tel. 22235;
 Velta BEČA, tel. 21341